

XXIV ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПЪРВА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневникъ

НА

74. заседание

Вторникъ, 21 мартъ 1939 г.

Открито въ 15 ч. 50 м.

Председателствували: председателятъ Стойчо Мошановъ и подпредседателятъ Димитъръ Пешевъ

Секретари: Сава Поповъ и Цветко Петковъ

СЪДЪРЖАНИЕ:

Съобщения:

Отпуски	1963
Питане	1963
Запитване	1963
Законопроекти	1963
Предложение	1963

По дневния редъ:

- Законопроекти. 1. За взаимноосигурителната и спомогателна каса на професионалните автомобилисти и шофьори въ България, (Второ четене) 1964
2. За изменение на наредбата-законъ за Българската държавна лотария отъ 13 декември 1935 г. (Първо и второ четене) 1965

Говорили:

М-ръ Добри Божиловъ 1965
Петко Стояновъ 1965

3. За изменение на чл. 6 отъ наредбата-законъ за Главната дирекция на строежите. (Първо четене) 1966

Говорили:

Рашко Маджаровъ 1966
Петко Стояновъ 1969
Д-ръ Найдено Найденовъ 1973
Григоръ Василевъ 1975
Димитъръ Търкалановъ 1975
М-ръ Спасъ Ганевъ 1976

Дневенъ редъ за следващото заседание 1980

Председателъ Стойчо Мошановъ: (Звъни) Присъствуватъ нужниятъ брой народни представители. Обявявамъ заседанието за открито.

(Отсъствуватъ г-да народните представители: Александъръ Симовъ, Атанасъ Канчевъ, Борисъ Мончевъ, Велизаръ Багаровъ, Димитъръ Марковъ, Динко Тодоровъ, Еню Клянтевъ, Иванъ Златаровъ, Иванъ Поповъ, Иванъ Халаджовъ, Иванъ Калчевъ, Иванъ Балканджиевъ, Илия Вълчановъ, д-ръ Кънчо Милановъ, Наню Пеневъ, Никола Вачковъ, Никола Стамболиевъ, Петко Стайновъ и Стефанъ Станевъ).

Бюрото има да направи следните съобщения.

Разрешени сж отпуски на следните народни представители:

на г-нъ Атанасъ Канчевъ — 1 день, за 21 т. м.;
на г-нъ Никола П. Вачковъ — 1 день, за 21 т. м.;
на г-нъ Павелъ Йовчевъ — 1 день, за 17 т. м.;
на г-нъ Иванъ Балканджиевъ — 1 день, за 21 т. м.;
на г-нъ Ангелъ Кроснарски — 1 день, за 17 т. м.;
на г-нъ Методи Янчулевъ — 1 день, за 14 т. м.;
на г-нъ Гетр Кръстевъ — 2 дена, за 15 и 16 т. м.;
на г-нъ Димитъръ Марковъ — 2 дена, за 21 и 22 т. м.;
на г-нъ Динко Тодоровъ — 2 дена, за 22 и 23 т. м.;
на г-нъ Иванъ Д. Поповъ — 2 дена, за 21 и 22 т. м.;
на г-нъ Иванъ Халаджевъ — 3 дни, за 22, 23 и 24 т. м.;
на г-нъ Найдено Райновъ — 3 дни, за 22, 23 и 24 т. м.;
на г-нъ Стефанъ Станевъ — 4 дни, за 21, 22, 23 и 24 т. м.;
на г-нъ д-ръ Кънчо Милановъ — 4 дни, за 21, 22, 23 и 24 т. м.;
на г-нъ Илия Радевъ — 4 дни, за 21, 22, 23 и 24 т. м.;
на г-нъ Иванъ В. Златаровъ — 4 дни, за 21, 22, 23 и 24 т. м.

Постъпило с заявление отъ народния представител г-нъ Велизаръ Багаровъ, съ което моли да му се разреши 4 дни отпускъ. Помеже се е ползувалъ съ повече отъ 20 дни отпускъ, следва да разреши Народното събрание.

Които сж съгласни да се разреши 4 дни отпускъ на г-нъ Велизаръ Багаровъ, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Постъпило е питане отъ търновския народенъ представител г-нъ Владимиръ Рашевъ къмъ г-нъ министра на търговията, промишлеността и труда, съ което пита: известно ли му е, че нѣкои памукопреработни фабрики напоследък сж пустнали на пазара преди, неотговарящи на законните норми, установени отъ Министерството на търговията, промишлеността и труда и възпринети почти отъ всички чужди страни?

Това питане ще се изпрати на г-нъ министра, за да отговори.

Постъпило е запитване отъ панагюрския народенъ представител г-нъ Никола Търкалановъ къмъ г-нъ министра на финансите по поводъ възпрепятстването отъ управителя на Българската народна банка народните представители г-нъ Димитъръ Савовъ и г-нъ Тончо Шиваровъ да встъпятъ въ изпълнение на длъжността си като членове на управителния съветъ на Българската народна банка.

Димитъръ Кушевъ: Това е добре.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Постъпили сж следните законопроекти:

Отъ Министерството на земеделието и държавните имоти — законопроектъ за отстъпване даромъ на Ботевградското гарнизонно офицерско събрание държавното праздно мѣсто отъ 1.635.80 кв. м., находящо се въ гр. Ботевградъ, кварталъ 65.

Отъ същото министерство — законопроектъ за отстъпване даромъ на Сопотското гарнизонно офицерско събрание държавното праздно мѣсто отъ 354 кв. м., съставляващо парцелъ VI—531 на кварталъ 2 по плана на гр. Сопотъ.

Отъ Министерството на финансите — законопроектъ за изменение и допълнение на закона за държавните привилегии, акцизътъ и патентитъ.

Отъ същото министерство — предложение за освобождаване отъ вносно мито и други данъци и такси на единъ подвиженъ диспансеръ, който ще се внесе отъ Дружеството за борба противъ туберкулозата и предаде на Главната дирекция на народното здраве.

Тъзи законопроекти да се раздадат на г-да народните представители.

Пристъпваме към първата точка от дневния ред:

ВТОРО ЧЕТЕНЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ВЗАИМНО-СПОМАГАТЕЛНА КАСА НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ АВТОМОБИЛИСТИ И ШОФЬОРИ ВЪ БЪЛГАРИЯ.

Моля г-н докладчика да докладва.

Докладчикъ Иванъ Воденичарски: Г-да народни представители! Комисията по Министерството на обществените сгради, пътищата и благоустройството, въ днешното си заседание измени заглавието на законопроекта така: (Чете) „Законъ за взаимно-осигурителна и спомогателна каса на професионалните автомобилисти и шофьори въ България“. Това изменение се наложи, защото въ закона се говори въ известен случай за подпомагане, а въ други — за получаване на пенсия след известно прослужване въ тази организация. (Чете)

„Законъ

за взаимно-осигурителна и спомогателна каса на професионалните автомобилисти и шофьори въ България.

Чл. 1. При организацията на професионалните автомобилисти и шофьори се учредява взаимно-спомогателна каса. Касата е самостоятелна юридическа личност съ седище въ гр. София.“

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще гласуваме. Тия отъ г-да народните представители, които приематъ заглавието на законопроекта, заедно съ чл. 1, така, както се прочетоха, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Воденичарски: Комисията измени чл. 2 така: (Чете) „Целта на касата е да осигурява членовете си за старостъ и въ случай на инвалидностъ отъ автомобилни злополуки или неджгавостъ, придобита отъ експлоатация на моторни коли и упражняване професията, а семействата имъ — въ случай на смъртъ.“

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще гласуваме. Тия отъ г-да народните представители, които приематъ чл. 2, така, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Воденичарски: (Чете)

„Чл. 3. Срѣдствата на касата се набиратъ отъ:

1. Капитала и имуществата на съществуващата посмъртна каса на професионалните автомобилисти и шофьори, които преминаватъ следъ влизането на този законъ въ сила по право и безъ формалности въ собственостъ на взаимно-спомогателната каса;

2. Месечни вноски на членовете на касата, въ размѣръ, определенъ въ правилника за приложението на този законъ;

3. Приходи отъ продажба на осигурителни марки, издавани отъ взаимно-спомогателната каса, съ които се облекчаватъ изброените по-долу книжа:

а) заявленията подавани за получаване право за експлоатация на автомобилни линии съ моторни коли за общественъ превозъ — съ 50 л.;

б) разрешенията за получаване право за експлоатация на автомобилни линии отъ 500 до 3000 л., определени отъ централната автомобилна комисия, въ зависимостъ отъ доходността на линията;

в) разрешенията за получаване право за експлоатация на моторни коли за общественъ товаренъ превозъ съ по 100 л. на тонъ полезенъ товаръ;

г) разрешенията за получаване право за експлоатация на моторни коли, снабдени съ таксиметрови апарати и такива за случайни съобщения, съ по 25 л. на пътническо мѣсто;

д) протоколите на редовните технически прегледи на моторните коли за общественъ превозъ: за коли, снабдени съ таксиметрови апарати и такива за случаенъ превозъ — съ по 20 л., а за отобусите и камионите — съ по 50 л.;

е) свидетелства за самоуправление на моторни коли за професионалните шофьори при тяхното първоначално издаване — съ 200 л.;

ж) всички книжа, подавани отъ членовете на организацията на професионалните автомобилисти и шофьори до автомобилните служби по ведомството на Министерството на обществените сгради, пътищата и благоустройството, които не сж означени въ специални категории по този Законъ — по 3 л. на страница;“

Буква „з“ къмъ точка 3 на чл. 3 става точка 5, а се прибавя нова буква „з“ съ следното съдържание: (Чете) „Товарителниците за превозване на стоки и материали съ моторни коли за общественъ превозъ или замѣстващите товараителниците документи — съ марки въ размѣръ 1% отъ превозната такса, събрана по определената за целта тарифа.“

Тъзи марки се заплащатъ отъ автомобилното предприятие — превозвачи.“

Прибави се точка 4 съ следното съдържание: (Чете) „1% върху номинлната стойностъ на автомобилните пътнически билети, внасяни въ Б. н. банка, при покупка на билетите отъ автомобилните предприятия за смѣтка на взаимно-осигурителната и спомогателна каса.“

Буква „з“ къмъ пунктъ 3 става точка 5. (Чете) „Дарения, завещания, лихви и доходи отъ капитали и др.“

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще гласуваме. Тия отъ г-да народните представители, които приематъ чл. 3 съ изменението, така, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Воденичарски: (Чете)

„Чл. 4. Членовете на организацията, на възраст до 50 години включително по време влизането въ сила на този законъ, сж задължително осигурени, а тѣзи надъ 50 години — по писмено изразено желание по условията и реда, определени въ правилника.“

Комисията прибави нова алинея къмъ чл. 4 съ следното съдържание: (Чете) „Правото на осигуровка за старостъ се добива следъ определеното въ правилника време за членуване въ касата.“

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще гласуваме. Тия отъ г-да народните представители, които приематъ чл. 4, така, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Воденичарски: (Чете)

„Чл. 5. Членовете на организацията сж длъжни редовно да изпълняватъ задълженията си къмъ касата. Всѣко неизпълнение на тѣзи задължения влѣче изключване на члена отъ касата по реда определенъ въ правилника.“

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще гласуваме. Тия отъ г-да народните представители, които приематъ чл. 5, така, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Воденичарски: (Чете)

„Чл. 6. Иматъ право да членуватъ въ взаимно-спомогателната каса и всички членове на съществуващата посмъртна каса на професионалните автомобилисти и шофьори, които не притежаватъ качествата да бъдатъ членове на организацията на професионалните автомобилисти и шофьори. Условията и начина на тяхното членуване въ касата се определя въ правилника.“

Думата „взаимно-спомогателната“ се замѣня съ думите „взаимно-осигурителната и спомогателна“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще гласуваме. Тия отъ г-да народните представители, които приематъ чл. 6, съ изменението, така, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Воденичарски: (Чете)

„Чл. 7. Уредбата и управлението на взаимно-спомогателната каса, вноските, размѣрътъ на помощта и другите подробности се уреждатъ въ правилника, утвърденъ съ царски указъ по докладъ на министъра на обществените сгради, пътищата и благоустройството, следъ като вземе мнението на държавния контролъ на застрахователните дружества.“

И тукъ, вмѣсто „взаимно-спомогателна“ става „взаимно-осигурителна и спомогателна“.

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще гласуваме. Тия отъ г-да народните представители, които приематъ чл. 7, така, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Иванъ Воденичарски: (Чете)

„Чл. 8. До конституирането на управителното тѣло, взаимно-спомогателната каса се управлява отъ управителния съветъ на посмъртната каса на професионалните автомобилисти и шофьори.“

Думата „взаимно-спомогателната“ се замѣня съ думите „взаимно-осигурителната и спомогателна“.

Председател Стойчо Мошанов: Ще гласуваме. Тия от г-да народните представители, които приемат чл. 8, съгласно измъненето така, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иван Воденичарски: Комисията измъни чл. 9 така: (Чете) „До изготвянето и влизането в сила на правилника, бюджетът на взаимно-осигурителната и спомогателна каса се изработва от временното управително тяло и се упражнява след утвърдението му от министъра на обществените сгради, пътищата и благоустройството и обнародването му в „Държавен вестник“.

Председател Стойчо Мошанов: Ще гласуваме. Тия от г-да народните представители, които приемат чл. 9, така, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Иван Воденичарски: Комисията прие новъ чл. 10: (Чете) „Настоящият закон влиза в сила от 1 юни 1939 г.“

Председател Стойчо Мошанов: Ще гласуваме. Тия от г-да народните представители, които приемат чл. 10, така, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Председател Стойчо Мошанов: Председателството не е получило доклад на комисията по законопроекта за опощаване на глоби, лихви и неиздължения по фискални и други закони и затова не можем да пристъпим към разглеждане на точка втора от дневния ред.

Пристъпваме към точка трета от дневния ред —

ПЪРВО ЧЕТЕНЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ИЗМЪНЕНИЕ НА НАРЕДБАТА-ЗАКОНЪ ЗА БЪЛГАРСКАТА ДЪРЖАВНА ЛОТАРИЯ ОТ 13 ДЕКЕМВРИЙ 1935 Г.

Моля г-н секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Цвѣтко Петков: (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за измънение на наредбата-законъ за Българската държавна лотария от 13 декември 1935 г.

Господа народни представители! За да се съгласува наредбата-законъ за Българската държавна лотария съгласуваания от Народното събрание бюджетът на сжщата лотария за 1939 г., налага се да се измънят някои текстове на сжщата наредба-законъ. За целта ви моля да одобрите, чрез гласуване, тук приложен законопроектъ за измънение на наредбата-законъ за Българската държавна лотария от 13 декември 1935 г.

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за измънение на наредбата-законъ за Българската държавна лотария от 13 декември 1935 г.

§ 1. Членъ 2 се измъня, както следва:

Българската държавна лотария е отдѣлна служба при Главната дирекция на държавните и на гарантираните от държавата дългове и се урежда и действува съгласно наредбата-законъ за Българската държавна лотария от 13 декември 1935 г., измънена съгласно настоящия законъ, както и съгласно наредбите и правилниците, които ще се издадатъ.

§ 2. Членъ 3 се измъня, както следва:

Българската държавна лотария се управлява от съвета при Главната дирекция на държавните и на гарантираните от държавата дългове.

§ 3. Членове 4, 5 и 6 се отмъняват изцѣло.

§ 4. Въ чл. 7 се заличават думите: „или на други адвокати, които би натоварил управителниятъ съветъ“.

§ 5. Членъ 8 се измъня, както следва:

Назначението на персонала при Българската държавна лотария става от министъра на финансите по представяне на съвета на Главната дирекция на държавните и на гарантираните от държавата дългове.

§ 6. Въ чл. 11 думите: „Отъ управителния съветъ по предложение на директора“, се замънятъ съ думите: „Отъ съвета на държавните и на гарантираните от държавата дългове“.

Въ членъ 27 думите: „Управителниятъ съветъ на Българската държавна лотария“ се замъняват съ думите: „Министърътъ на финансите“.

§ 7. Въ членъ 28 думите: „Дирекцията на“, се заличаватъ.

§ 8. Въ чл. 33 думите на края: „одобрението имъ отъ управителния съветъ“ се замънятъ съ думите: „приемането имъ отъ съвета на Главната дирекция на държавните и

на гарантираните от държавата дългове и одобрението имъ отъ министъра на финансите“. Думите: „въ дирекцията“ се заличаватъ.

Председател Стойчо Мошанов: Ще гласуваме. Тия от г-да народните представители, които приемат на първо четене законопроекта за измънение на наредбата-законъ за Българската държавна лотария от 13 декември 1935 г., моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата г-нъ министърътъ на финансите.

Министър Добри Божилов: Г-да народни представители! Понеже това измънение на наредбата-законъ за Българската държавна лотария се направи вследствие изказаните мисли въ бюджетарната комисия и въ пленума при разглеждане бюджета-проекта на държавата за 1939 г., азъ сѣмтамъ, че въ комисията не би имало, какво да се измъни, и затова моля, законопроектътъ, по спешностъ, да се приеме и на второ четене.

Петко Стоянов: Искамъ думата по това предложение на г-нъ министъра.

Председател Стойчо Мошанов: Имате думата.

Петко Стоянов: Азъ моля народните представители да не се съгласяватъ да се приеме сега и на второ четене законопроекта за измънение на наредбата-законъ за Българската държавна лотария, защото промъните, които се правятъ съ този законопроектъ, сж промъни, които се направиха въ бюджетарната комисия по единъ спешенъ начинъ — наложиха се да бъдатъ съкратени известни чиновници.

При станалитъ разисквания по бюджета бѣше поставенъ по-големиятъ въпросъ: трѣбва ли да съществува по-нататъкъ държавната лотария или не трѣбва да съществува, защото по своята сжщность тя не представлява нищо друго, освенъ едно косвено облагане, единъ новъ косвенъ данъкъ. И затуй азъ питамъ: нѣма ли да бѣде по-добре, законопроектътъ да отиде въ комисията, за да се види тамъ, въ какво се заключаватъ всички тия промъни, които прави г-нъ министърътъ на финансите?

Председател Стойчо Мошанов: Понеже законопроектътъ се прие по принципъ, не може да става въпросъ, дали да съществува държавната лотария или не.

Който приематъ предложението на г-нъ министъра на финансите, законопроектътъ по спешностъ да се приеме и на второ четене, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-нъ секретаря да докладва законопроекта.

Секретар Цвѣтко Петков: (Чете):

„ЗАКОНЪ

за измънение на наредбата-законъ за Българската държавна лотария от 13 декември 1935 г.

§ 1. Членъ 2 се измъня, както следва:

Българската държавна лотария е отдѣлна служба при Главната дирекция на държавните и на гарантираните от държавата дългове и се урежда и действува съгласно наредбата-законъ за Българската държавна лотария от 13 декември 1935 г., измънена съгласно настоящия законъ, както и съгласно наредбите и правилниците, които ще се издадатъ.

Председател Стойчо Мошанов: Ще гласуваме. Тия от г-да народните представители, които приематъ законопроекта и § 1, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Цвѣтко Петков: (Чете):

„§ 2. Членъ 3 се измъня, както следва:

Българската държавна лотария се управлява от съвета при Главната дирекция на държавните и на гарантираните от държавата дългове.“

Председател Стойчо Мошанов: Ще гласуваме. Тия от г-да народните представители, които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Цвѣтко Петков: (Чете):

„§ 3. Членове 4, 5 и 6 се отмъняватъ изцѣло.“

Председател Стойчо Мошанов: Ще гласуваме. Тия от г-да народните представители, които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь Цвѣтко Петковъ: (Чете)

„§ 4. Въ чл. 7 се заличаватъ думитѣ: „или на други адвокати, които би натоварилъ управителния съветъ.“

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще гласуваме. Тия отъ г-да народнитѣ представители, които приематъ § 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь Цвѣтко Петковъ: (Чете)

„§ 5. Членъ 8 се измѣня, както следва:

Назначението на персонала при Българската държавна лотария става отъ министъра на финанситѣ по предложение на съвета на Главната дирекция на държавнитѣ и на гарантиранитѣ отъ държавата дългове.“

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще гласуваме. Тия отъ г-да народнитѣ представители, които приематъ § 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь Цвѣтко Петковъ: (Чете)

„§ 6. Въ чл. 11 думитѣ: „Отъ управителния съветъ по предложение на директора“, се замѣнятъ съ думитѣ: „Отъ съвета на държавнитѣ и на гарантиранитѣ отъ държавата дългове.“

Въ чл. 27 думитѣ: „Управителния съветъ на Българската държавна лотария“ се замѣнятъ съ думитѣ: „Министърътъ на финанситѣ.“

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще гласуваме. Тия отъ г-да народнитѣ представители, които приематъ § 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь Цвѣтко Петковъ: (Чете)

„§ 7. Въ чл. 28 думитѣ: „Дирекцията на“ се заличаватъ.“

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще гласуваме. Тия отъ г-да народнитѣ представители, които приематъ § 7, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь Цвѣтко Петковъ: (Чете)

„§ 8. Въ чл. 33 думитѣ накрая: „одобренieto имъ отъ управителния съветъ“ се замѣнятъ съ думитѣ: „приемането имъ отъ съвета на Главната дирекция на държавнитѣ и на гарантиранитѣ отъ държавата дългове и одобренieto имъ отъ министъра на финанситѣ“. Думитѣ: „въ дирекцията“ се заличаватъ.“

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще гласуваме. Тия отъ г-да народнитѣ представители, които приематъ § 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ за измѣнение на наредбата-законъ за Българската държавна лотария отъ 13 декемврий 1935 г. е приетъ.

Пристѣпваме къмъ следващата точка отъ дневния редъ:

ПЪРВО ЧЕТЕНЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ИЗМѢНЕНИЕ НА ЧЛ. 6 ОТЪ НАРЕДБАТА-ЗАКОНЪ ЗА ГЛАВНАТА ДИРЕКЦИЯ НА СТРОЕЖИТѢ.

Моля г-нѣ секретари да прочете законопроекта.

Секретарь Цвѣтко Петковъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за измѣнение на чл. 6 отъ наредбата-законъ за Главната дирекция на строежитѣ.

Г-да народни представители! За да се даде възможност на Народното събрание да разгледа и да упражнява непосредственъ контролъ по разпредѣлението на кредититѣ, гласувани отъ него, за нуждитѣ на Главната дирекция на строежитѣ, както и да се избѣгнатъ известни неудобства, констатирани при досегашното приложение на наредбата-законъ за Главната дирекция на строежитѣ, моля да обсъдите и гласувате приложения законопроектъ за измѣнение на чл. 6 отъ наредбата-законъ за Главната дирекция на строежитѣ.

Гр. София, 14 мартъ 1939 г.

Министъръ на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството: инж. Спасъ Ганевъ.

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за измѣнение на чл. 6 отъ наредбата-законъ за Главната дирекция на строежитѣ.

Параграфъ единственъ. Отмѣнява се последната алинея на чл. 6 и се прибавятъ следнитѣ нови алинеи:

Бюджетътъ на главната дирекция се внася въ Народното събрание по реда, по който се внася бюджетътъ на държавата, и се одобрява съ отдѣленъ законъ.

Презъ упражнението на бюджета съ постановление на Министерския съветъ може отъ предвиденитѣ кредити за веществени разходи да се прехвърлятъ суми въ параграфитѣ за строежи и за набавяне машиненъ и другъ инвентаръ.

Вноскитѣ по чл. 38, буква „и“, отъ закона за пенсиятъ за изслужено време се предвиждатъ по бюджета на държавата.

Обнародванията, които прави Главната дирекция на строежитѣ въ „Държавенъ вестникъ“, не се заплащатъ.“

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Рашко Маджаровъ.

Рашко Маджаровъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Народното събрание трѣбваше да бѣде сезирано съ другъ въпросъ, какъвто е въпросътъ за положението на страната днесъ при развиващитѣ се събития въ Европа — положението, което Народното събрание си трѣбвало да знае и което то трѣбва да схване, за да не бѣде българскиятъ народъ, както и другъ пътъ съмъ го казвалъ, изправенъ въ утрешния день предъ пропасти. И когато това трѣбваше да бѣде днесъ предметъ на разговоръ между народното представителство и изпълнителната власт, памъ ни се поднасятъ други законопроекти. Така азъ ще бѣда принуденъ да кажа мнението си по законопроекта, който днесъ предстои да бѣде гласуванъ, съ едно съжаление, че изпускаме голѣмия въпросъ, макаръ че и това кратко постановление на законопроекта, съ което се измѣня чл. 6 отъ наредбата-законъ за Главната дирекция на строежитѣ, трѣбва да признаемъ, е отъ сжщественно и важно значение.

Азъ си позволѣхъ още въ първата извънредна сесия на сегашното Народно събрание, при разглеждане отговора на тронното слово, да възбудя въпросъ досежно Главната дирекция на строежитѣ и да дамъ своето мнение, което повторихъ и по-късно — въ сегашната първа редовна сесия, при разглеждането на бюджета на държавата — за да не се спирамъ подробно сега пакъ, да правя сжщитѣ анализи и да кажа, че и днесъ съмъ на сжщитото мнение.

Трѣбва да се поздравя народното представителство, че то извоюва, щото министърътъ на благоустройството — респ. и Министерскиятъ съветъ — да трѣгне въ правилния пътъ, т. е. това, което се отричаше всецѣло въ първата извънредна сесия и въ първия периодъ на първата редовна сесия, като нѣщо неполитично и като едно искане отъ Народното събрание, което не би било полезно за службата, сега да се поддържа. Правителството дохожда да се съгласи съ насъ, народнитѣ представители, че всѣки кредитъ, съгласно българската конституция, ще трѣбва да бѣде контролиранъ отъ Народното събрание. И въ това отношение азъ съмъ длъженъ да кажа, че тая придобивка на Народното събрание ми дава възможностъ по принципъ да се съглася съ внесения законопроектъ, понеже той отговаря не само на въжделението на народното представителство, но и на строгитѣ и ясни постановления на търновската конституция.

Но преди да влѣза въ разбирателство на нѣкои въпроси, които засѣга този законопроектъ — защото, когато се измѣнява единъ законъ тукъ, говори се и за съдържанието му — азъ бихъ молилъ не, а ще настоя да бѣде внесенъ тукъ току-що гласуваниятъ отъ Министерския съветъ бюджетъ на Главната дирекция на строежитѣ, за да бѣде разгледанъ и гласуванъ отъ Народното събрание. Азъ поставямъ този въпросъ и искамъ той да бѣде разрешенъ. По-нататѣкъ, когато ще разглеждаме другитѣ въпроси — въ връзка съ втория законопроектъ, за 770-милионния кредитъ, който сжщо предстои за гласуване — тѣ ще убедятъ не само народното представителство, както азъ съмъ се убедилъ, но ще убедятъ и самото правителство, че е необходимо то да внесе тукъ и бюджета на Главната дирекция на строежитѣ за разглеждане, за да може да се опредѣли ясно връзката му съ 770-милионния кредитъ и да може да се установи ясно, опредѣлено допълнителната политика, която ще се провежда съ кредититѣ — за тѣхъ не-намаемъ случай да настоя да бѣждатъ увеличени, като посоча и източникитѣ за това — за да може по такъвъ начинъ строителното дѣло на България да добие една последователностъ, една програмностъ, която да оправдава голѣмитѣ срѣдства, които се гласуватъ.

Ето защо първото предложение, което правя, като се съгласявамъ съ духа на разглеждания законопроектъ, е: правителството да се съгласи, следъ като отиде този законопроектъ въ комисията и дойде тукъ на второ четене, да внесе текущия бюджетъ на Главната дирекция на строе-

ежитъ, за да бъде разгледаанъ съвмѣстно съ 770-милионния кредитъ, който се иска сега отъ насъ.

Г-да народни представители! Нека ми бъде позволено да констатирамъ едно явление, което, споредъ моето разбиране, поради измѣненіята, които се направиха, отива въ вреда на единството на службитъ. Когато азъ говорихъ още въ извънредната сесия, предъ мене стоеше принципалниятъ въпросъ, че службитъ трѣбва винаги да бъдатъ обединени, уеднаквени и че всѣко неукладване, всѣко раздвоение на службитъ вреди на сѣцнитъ. Азъ искахъ тогава, желѣзницитъ, които бѣха раздѣлени вече на „експлоатация“ и „строежъ“ и минавахъ въ две различни рѣше, да бъдатъ обединени. Отъ тая гледна точка азъ възстанахъ противъ Главната дирекция на строежитъ — не отъ лицеизритие, не отъ нѣкаква предвзетостъ, а поради опитността, която имамъ, понеже съмъ управлявалъ желѣзопътното ведомство въ продължение на нѣколко години.

Е добре, ние, народното представителство, съ нашата политика въ последно време, вмѣсто да отидемъ къмъ обединяване на службитъ, отиваме къмъ тѣхното разделяване. Азъ ще спомена само въпроса за напояването на страната. Ето и тукъ имаме едно раздвоение, което по принципъ азъ не мога да одобря, бидейки последователенъ на себе си.

Като изтъквамъ този въпросъ предъ васъ, г-да народни представители, не въ пълната му цѣлостъ, защото времето, съ което разполагамъ, не ми позволява да го обхващамъ въ цѣлостъ — той обхваща една грамадна частъ отъ управленіето на нашата държава — азъ ще ви посоча само нѣколко примѣри, за да мога действително да покажа, какъ разбирамъ въ строителната политика на България. Защото строителната политика на България може да я прокарва едно или друго министерство — това е второстепенно. — но службитъ трѣбва да бъдатъ обединени.

Ще се спира най-напредъ на въпроса за съобщенията, тъй както съ предвидени въ закона за строежа на желѣзопътни линии.

Г-да народни представители! Ако прочетете мотивитъ и текста на законопроекта за 770-милионния кредитъ, вие ще видите, че Главната дирекция на строежитъ, съ една сума, ако се не лъжа, отъ десетина милиона лева, минава вече въ областта на отдѣла експлоатация на българскитъ държавни желѣзници, защото ще извършва работи, каквито сѣ, напр., съединителнитъ части въ сѣществувашитъ гари, за по-голямо удобство на превоза, т. е. тя излиза отъ рамкитъ на областта, опредѣлени и отъ наредбата-законъ за Дирекцията на строежитъ. Защо? Защото се е явила една нужда, която — азъ съмъ сигуренъ въ това — не е могла да бъде заплънена отъ Дирекцията на желѣзницитъ, отдѣлъ експлоатация. Вие виждате какъ сѣ преплетени работитъ на тия два отдѣла, и това ме убеждава, че раздѣлянето имъ е една механическа, една изкуствена работа.

И когато дохожда въпросътъ за съобщенията, азъ си позволявамъ да поддържамъ сега — ще го поддържамъ и въ бъдеще — че независимо отъ Дирекцията на строежитъ, съобщителната политика у насъ трѣбва да бъде обединена въ една обща служба, да бъде единна. Ще се обоснова съ нѣколко примѣри, за да видите, че не само поради раздѣлянето на желѣзницитъ на две, но и въобще поради раздѣлянето на съобщителнитъ служби въ две министерства отъ по-стара дата сѣ извършени нѣкои работи, които отъ техническа гледна точка въ нѣкоя европейска държава не се вършатъ.

Г-да народни представители! Пътницата и желѣзницитъ, когато сѣ раздѣлени въ две министерства, винаги се конкуриратъ помежду си. Има цѣла литература по тоя въпросъ, върху която азъ не искамъ да се спирамъ. Но азъ ще ви цитирамъ само нѣколко примѣри, за да видите, какво противодействие се проявява отъ едното спрямо другото министерство, и то за работи, за които просто да се чуи човѣкъ, защо не сѣ станали. Почна се да се строи подбалканската линия. Трѣбваше да се мине презъ Искъръ — презъ сегашния и презъ стария Искъръ — съ тоя моста. И когато Министерството на желѣзницитъ се обърна и казва на Министерството на общественитъ сгради, пътищата и благоустройството, че нѣма мостове върху Искъръ — и сега още ги нѣма, и при принуденото на Искъръ населението отъ една частъ на околията не може да се сношава съ населението отъ другата частъ — и иска общо да бъдатъ направени мостовѣтъ. Министерството на благоустройството отказва, защото било отдѣлно ведомство! Когато се правѣше линията Михайлово-Раковски-Мастанлъж и трѣбваше да се мине презъ Мариня, сложи се въпросътъ да се направи пакъ единъ общъ мостъ, защото ще бъде по-икономично и по-удобно за постройка и за поддръжка, Министерството на благоустрой-

ството отказа, понеже мостътъ билъ отстоялъ на 100 и нѣколко метра по-далече! По такъвъ начинъ се създаваше двойственостъ. И азъ питахъ министъра на желѣзницитъ г-нъ Аврамовъ — азъ съмъ билъ два пѣти титуляръ на това министерство — не знае ли той, че днесъ навсѣкжде, където се строи по голѣмитъ рѣки, гледатъ да съединяватъ желѣзницитъ пътища съ автомобилнитъ и правятъ едни и сѣщи съоръжения. Ако погледнете, напр., грамаднитъ мостове въ Германия надъ рекитъ Рейнъ, Одръ и Майнъ, построени следъ войната, вие ще видите, че действително чрезъ тѣх се съединяватъ желѣзницитъ пътища съ обикновенитъ и автомобилнитъ пътища. Ето единъ примѣръ, на който трѣбва да подражава строителната политика на България.

Г-да народни представители! Вѣренъ на своята мисълъ и на своята политическа мисия отъ когато съмъ народенъ представителъ, азъ винаги съмъ посочвалъ по-правилния пътъ, споредъ моето разбиране, който може да подобри условията на живота въ нашата страна. И отъ тая гледна точка, азъ считамъ, че досегашната наша строителна политика е погрѣшна, трѣбва да ѝ се тури край и да се мине къмъ едно обединение на службитъ. Два примѣра, които ви дадохъ, безъ да ви давамъ други, сѣ достатъчни.

Г-да народни представители! Навсѣкжде днесъ въ европейскитъ държави, доколкото ми е известно и въ Германия, вече подчиняватъ автомобилнитъ съобщения на желѣзопътнитъ. Тази именно мисълъ азъ, скромно политически човѣкъ, като министъръ на желѣзницитъ, презъ 1929 г. прокарвахъ въ закона, който се гласува тогава: при българскитъ държавни желѣзници да има и отдѣлъ „Автомобилни съобщения“, като едно начало, преди завършването на желѣзопътната мрежа, за да можемъ, като стигнемъ съ една желѣзопътна линия до известно мѣсто, отъ тамъ нататкъ до голѣмитъ пунктове да организираме редовна автомобилна служба — напр., отъ Станимака до Чепеларе, отъ Макоцево до Карлово или отъ Ловеч до Троянъ. Тази ми бѣше задачата.

Раздѣлянето на съобщенията въ две служби и минаването имъ въ две различни ведомства, г-да народни представители, споредъ моето разбиране, е грѣшка, защото въ днешния день се слага единъ въпросъ, и то не само за България, където азъ съмъ защитавалъ и ще защитавамъ най-голямото и най-организираното народно техническо стопанство, каквото сѣ българскитъ държавни желѣзници, но и навсѣкжде въ Европа, а именно: въпросътъ за конкуренцията между желѣзницитъ и автомобилитъ и за помощта, която трѣбва да се дава на желѣзопътнитъ съобщения. Желѣзницитъ вече се приспособяватъ и не само организиратъ свои автомобилни и камионни съобщения, както е вече направено това за София, за пренасяне на праткитъ до сачитъ домове на хората, но сѣщо така организиратъ пътнически автомобилни съобщения.

Г-да народни представители! До когато нѣмаме завършена желѣзопътна мрежа, ние ще трѣбва да строимъ шосета, перпендикулярно на желѣзопътнитъ линии, а не паралелно, за да можемъ по тоя начинъ да избѣгнемъ конкуренцията.

Тия кратки мотиви сѣ ме карали на времето, като министъръ на желѣзницитъ, каратъ ме и днесъ да считамъ, че при организацията на съобщенията въ България желѣзопътната и автомобилна служби трѣбва взаимно да се допълватъ, за да може тия милиарди, които ще погълне този отдѣлъ — както ще имамъ честта да установя по-късно това — да не бъдатъ загубени пари и да може по-цѣлесобразно и по-скоро да бъде проведена политиката на съобщенията у насъ.

Това е първиятъ голѣмъ въпросъ, който искахъ да изтъкна предъ васъ — за съобщенията.

Иде вториятъ голѣмъ въпросъ, който искамъ да засегна — за напояването въ страната. Азъ считамъ, че и тукъ направихме грѣшка, като раздѣлихме службитъ. Службата трѣбва да бъде една. Азъ ѣ третирамъ тоя въпросъ най-напредъ отъ гледна точка на грѣшкитъ, на които се е попадало въ миналото, и следъ единъ малкъ исторически прегледъ, ще се върна къмъ неговото разрешение. Извинете ме, но много хора въ България грѣшатъ по този въпросъ. Когато се каже въ България „напояване“ веднага се отива къмъ голѣмитъ работи, каквито сѣ баражитъ, и си представяватъ, че ние имаме алпийскитъ рѣки, които се спускатъ отъ голѣмитъ глетчери, и съ тѣхъ ще можемъ да напояваме страната. България е континентална страна и климатическата тенденция — това ще ви кажатъ ученикъ по-добре — е намаление на валежитъ въ цѣлия Балкански полуостровъ.

Първото нѣщо, на което трѣбва да обърнемъ внимание, е да видимъ на каква основа ние поставяме въпроса за напояването, за което толкова много говоримъ. Ние трѣбва

да знаемъ това преди да предприемемъ, каквато и да е работа по напояването. Азъ твърдя, г-да народни представители, че този въпросъ не е проученъ, и нѣма да бѣде опроверганъ въ това отношение отъ г-нѣ министъра. Въ 1918 г., въ края на войната, като станалъ министъръ на земедѣлието, този въпросъ стоеше въ една папка. По него имаше напечатана една книга за воднитѣ синдикати отъ покойния Маликовъ. Почнахме да проучваме тоя въпросъ. Презъ управлението на земедѣлнитѣ се създаде законътъ за воднитѣ синдикати, и почнаха да се говорятъ нѣкои работи, за които ние предупреждавахме отъ тая трибуна, че не трѣбва да ставатъ, че по-напредъ трѣбва да се направятъ проучвания. Още тогава почна да се говори, че Северна България би могла да бѣде напоявана съ голѣми баражи и по такъвъ начинъ да се преобрази съвършено нашето народно стопанство, безъ да се взема предъ видъ една особеностъ, а именно, че Северна България е най-малко напоявана, макаръ въ нея да има много рѣки, защото рѣкитѣ тамъ сѫ най-маловодни и има голѣма разлика между дебита на високитѣ и низкитѣ води. Изключение до известна степенъ прави р. Искъръ, която е сѣсно непълноводна.

Въпросътъ за напояването на времето не бѣше проученъ, не бѣше подхлѣнатъ така както трѣбва, и затова следъ известно време ние получихме незадоволителни резултати. Следъ нѣколко години направихме опитъ на р. Тича, хвърлени бѣха пари, обаче резултати не се получиха. По отношение на водното дѣло ние почнахме съ погрѣшки, непроучени работи. Почвата не се проучваше геологически. Почваха се строежи отъ техници и инженери, които не бѣха виждали такива строежи или които бѣха учили науката по книга. Почна се строежътъ на централа „Вжча“. Тя струва на България милиардъ лева, но никога нѣма да бѣде водната централа, която да освѣтлява България. Тя надали ще може да напоява и голѣми пространства, както се мислѣше на времето, да служи като единъ грамаденъ басейнъ, за да може да се прескочне — така поне чертаеха — съ каналъ Марица и да напоява и Сръбногорieto. Тая работа е невъзможна. Отиде само грѣшниятъ милиардъ, който бѣше похарченъ за нея, а сега се мѣчимъ да направимъ „Вжча“ държавна, та пито-платено!

Г-да народни представители! Такива опити не бива да бѣдатъ правени. И ако азъ взехъ думата, не е *post factum* да коря, защото съмъ ималъ и другъ пътъ случай отъ тая трибуна да кажа и на г-нѣ Ляпчевъ, че не трѣбва да се харчатъ пари за непроучени работи. Даже въ бюджетарната комисия по този въпросъ дойдохме почти до криза. Но паритѣ бѣха похарчени. Трѣбва да прибѣгваме къмъ това, което е най-разумното, най-целесобразното за България. Това сѫ термическитѣ централи. Толкова по въпроса за „Вжча“.

Съ непроучени работи щѣхме да загазимъ и съ Мѣти-виръ. Тамъ щѣха да бѣдатъ похарчени стотици милиони лева, ако не бѣше повиканъ инженерътъ, който дойде въ България за „Вжча“, да даде мнение и ако не бѣше се констатирано, че, въпрѣки нашитѣ проучвания, каквито и баражи да правимъ, водата на Мѣти-виръ ще бѣде абсолютно недостатъчна за каквото и да е напояване, защото на всѣки две години тая рѣка се засипва. Ето какво значи да не се проучи една работа.

Като ви цитирамъ примѣри изъ историята на въпроса за напояването, ще ви съобща и мнението, което се изказа въ комисията по отношение на строежитѣ отъ единъ отъ г-да инженеритѣ, когото познавамъ още когато бѣхъ министъръ и който по-късно настояваше на своето мнение да се построи баражъ на р. Тополница.

Димитър Търкалановъ: Искате да ни изселите отъ Поибрене и Мухово.

Рашко Маджаровъ: И тамъ по изчисленията се намѣри, че ще отидатъ стотици милиони лева. Сравнете паритѣ, които се влагатъ, туй, което се нарича *plus valus*, поскупването на земята, съ увеличението на нейния доходъ, и вие ще видите, че това ще бѣдатъ хвърлени пари. И ако азъ сега говоря по този законопроектъ, то е за да направя едно предупреждение къмъ Министерството на благоустройството, къмъ Министерството на земедѣлието и къмъ Министерския съветъ, да видятъ какво ни трѣбва, за да можемъ да имаме въ утрешния день действително една правилна политика, по напоителното дѣло, а бихъ могълъ да кажа и добра финансова политика. За себе си ще ви кажа, че азъ поне никога пъкъ не съмъ искалъ вътрѣнни работи, и нѣма и да искамъ.

Въ заключение ще кажа, че службата по напояването трѣбва да бѣде единна. Всѣка работа трѣбва да почва съ геологическо проучване на мѣстата, на подпочвенитѣ и надпочвенитѣ води, на нивото на високитѣ и низкитѣ води. Въ това отношение ще кажа на г-нѣ министъра: Вие нѣмате статистика, защото недостатъчни сѫ проучванията. И тукъ ще си послужа съ единъ примѣръ. Азъ искамъ да ми се отговори: къде оста-

наха ония голѣми предвиждания, че въ Дели-Орманъ текатъ грамадни подземни рѣки, че подъ земята имало варовити и гранитни скали, между които текатъ подземни рѣки, които се губятъ, когато сега е вече установено, че водитѣ на резервоаритѣ, които се направиха, отъ година на година намаляватъ? Това показва, че тамъ е имало единъ басейнъ, въ който се е събирала и запазвала водата, която, обаче, не е била съ единъ постояненъ дебитъ, за да може да напоява единъ такъвъ голѣмъ районъ. Ето единъ другъ въпросъ, който азъ изтъквамъ предъ васъ. И се питамъ: какво трѣбва да правимъ въ това отношение? Първото условие е да познаваме работитѣ. Второто условие е да бѣдемъ предпазливи. Поддържалъ съмъ отъ самото начало, поддържамъ го и днесъ, ще го поддържамъ и винаги, че ние трѣбва да почваме отъ малкитѣ и да отиваме къмъ голѣмитѣ работи. Ние ще трѣбва да отбиемъ отъ текушитѣ води обикновени вали и паралелно съ това да проучваме въпроса за термическитѣ централи съ евтино електричество, съ което да можемъ да изваждаме подпочвената вода и да напояваме малки части, напр. по сръдното течение на р. Струма, или отъ двѣтѣ страни на р. Марица, където се просмукватъ и изгубватъ подземнитѣ води. Този е пътътъ, по който трѣбва да вървимъ въ утрешния день. Службата, когато е обединена, ще има своя наученъ отдѣлъ — азъ настоявамъ за такъвъ, защото така става навсѣкѣ — ще има своя опитенъ отдѣлъ, ще има и своя строителенъ отдѣлъ. И така, съ проучени работи, ще вървимъ отъ малкото къмъ голѣмото.

Г-да народни представители! Че азъ съмъ правъ въ това отношение, показва фактътъ, че въ Европата въпросъ е разрешенъ преди сто години така. Тамъ съ техниката не си играятъ. Тамъ не почватъ нѣщо, преди да го проучатъ и да видятъ дали ще се получатъ резултати. Докато не се установи, че една работа ще ползува народното стопанство, не се започва. Също така гледатъ дали ще се покритъ разходитѣ, които държавата, частнитѣ лица и кооперациитѣ правятъ. Докато не се изпълнятъ тия условия, предприятието не правятъ. Ние, славянитѣ, сме съ много голѣма фантазия и затова често пъти почваме да правимъ работи, които ни докарватъ до грѣшки. Азъ искамъ да ви цитирамъ нѣщо отъ последния конгресъ на руската комунистическа партия. И руситѣ, които бѣха научили да правятъ грамаднейши баражи и чутъ ли не да закаратъ Волга на хиляди километри, направиха завои и въ последния си конгресъ решиха да хващатъ малкитѣ води на изтокъ отъ Волга при голѣмитѣ пѣсчави пустини, което изискви малки разходи и по този начинъ постепенно да напояватъ страната си.

И ако има да препоръчамъ на Министерството на благоустройството и на правителството нѣщо, то е да възприематъ политиката на проучванията, да не надскачаме ръста си, а да вървимъ отъ малкото къмъ голѣмото, за да имаме положителни резултати.

Г-да народни представители! Слагамъ единъ въпросъ на вашето внимание — въпросътъ за заемитѣ, който, обаче, азъ ще засѣгна на друго мѣсто. Напояването изисква и постоянни кредити. Тоя въпросъ, обаче, не е засѣгнатъ отъ Дирекцията на строежитѣ. Въ законопроекта за 770-милионния заемъ вие ще видите, че се иска, и много правилно, една малка сума отъ 20 милиона лева, които ще бѣдатъ употребени за довършване на нѣкои работи по Дунава и други рѣчни корекции. А корекции не е напояване. Трѣбва да се трѣгне отъ напояването и да се отива къмъ корекцията. Да искате въ долнитѣ течения на рѣкитѣ да правите корекция, когато имате грамадни пороища по склоноветѣ на планинитѣ, извинете ме, но, доколкото познавамъ нашето отечество, така вие никога нѣма да имате постоянни резултати. Знаея, какво значи да се сѣе гора. Малкитѣ рѣки правятъ малки пакости, голѣмитѣ рѣки правятъ голѣми пакости. Цѣла Европа при една такава грамадна рѣка, каквато е Дунава, не може да се бори съ засипването на делтата и намисля да прави друго устие на рѣката. Предъ мене е единъ проектъ, който предвижда съ специаленъ каналъ да се премѣсти устието на Дунава, за да не бѣде запълвано.

Г-да народни представители! Азъ казвамъ, че въпросътъ трѣбва да се обобщи не само въ една служба съ всичкитѣ ѝ поддѣления, но и въ едно общо схващане на работата: да се върви отъ напояването до корекцията на рѣката. Щомъ приемете този принципъ, г-да народни представители, ще имаме възможностъ да се правятъ проучвания. Правѣха се проучвания отъ Българската ипотечна банка върху използването на земята, върху увеличаване доходитѣ отъ нея, за да можемъ да имаме единъ постояненъ изворъ на сръдства, съ които, дадени на съответното министерство, да могатъ да се задоволяватъ нуждитѣ по напояването на страната. Това става и въ европейскитѣ държави. Азъ ще сложа въпроса другояче, защото не мога да се облека само на банковия

кредит, макар че е държавен и обществен. За мене е необходимо още едно нещо. Това е мелиоративният кредит, който държавата ще трябва да дава във вид на субсидия, но ще го дава след проучванията на контролните обществено-финансови институти, за да могат те да коригират често нашите увлечения. Но този кредит е абсолютно много малък. Най-главно техническата при-бързаност и често пъти, извинете ме, неспособността, във някои случаи недобросъвестността при прилагането на някои мърки, сж докарали лоши резултати.

Това е вторият голъм въпрос, който исках тук да изтъкна — за напояването.

Г-да народни представители! Отдава ми се случай да засегна и един друг въпрос от строителната политика във България. Каква е задачата на Министерството на благоустройството? То има да разреши една грамадна задача, която е по-голяма, отколкото довършването на железниците. Казвалъ съм това и пак ще го повторя — това е благоустройството на населените места във България. А те сж надъ 7.000. Те ще трябва да се благоустроят, да се прокара канализация, да се дадат плановете за жилища, за тяхната вътрешна уредба и т. н. Недейте мисли, че тази работа не е бърза. Едно шосе, след като сте го построили, може да го поправите, но щомъ приложите Мусмановия планъ за гр. София, следъ туй мъчно ще можете да поправите нещо. Не е важно да се постигнатъ бързи резултати. Може и чрезъ бавна работа да се извърши нещо, което ще остави следи за оня, който го е извършилъ, даже и когато той е изчезналъ отъ политическата сцена или е напусналъ жизненото си поприще и е отишълъ въ лоното на забравата. Въ туй се стои материалната култура на единъ народъ. На това изъ обръщамъ вниманието на правителството и на народното представителство.

Г-да народни представители! Азъ ще свърша, като засегна и въпроса за постройката на държавни здания. Нима отъ като Народното събрание се е събрало, ние не видяхме колко неразумни и въ някои отношения престъпни работи сж били извършени по отношение постройката на държавни здания? Напр., новостроящото се здание за Министерството на вътрешните работи е пукнато на две места. И когато на едно място, въ едно културно общество, азъ направихъ въпросъ за това, г-нъ архитектътъ отишълъ да казва следъ туй, че това сж били необходимите фуги — това е единственото му оправдание! Нима ние не видяхме, че се строи безъ смътка зданието за Дирекцията на държавните дългове, където се хвърлятъ безразборно десетки милиони лева безъ контролъ? Даже и самите министри не упражняватъ контролъ, а всичко се върши по кефа на който архитектъ или на който предприемачъ, който прахосва десетки милиони лева. Нима ние не видяхме здания, които сж изкарани на улицата, въпреки всичкото понятие за благоустройство, за градоустройство? За тия прахосани сръдства ние не видяхме нито една санкция и до днесъ, въпреки обещанията на министрите. Тия обещания азъ ги напомнямъ сега и казвамъ, че въ политиката нма безкрайност. Безкрайност има само въ вселената. Трябва да бъде направена една анкета, и нека въ България да имаме поне единъ случай който да е наказанъ. Азъ бихъ желалъ да се провери какъ е била почната и какъ е завършена Работническата болница. Нека всичко се провери отъ други техници, за да се види дали и тя нма дефекти и дали не сж изразходвани сръдства, които не сж по силите на българския народъ. Често пъти ние плачемъ за този народъ, но забравяме, че когато се хаячи контролътъ на министерството и контролътъ на Народното събрание не дава резултати, защото нма санкции.

Ето въпросътъ, г-да народни представители, който слагамъ предъ васъ преди да заключа, защото въ бюджета на Главната дирекция на строежите, както и въ законопроекта за 770-милионния заемъ има ясна за строежи. И никой не може да ме упрекне, че азъ се отклонявамъ отъ въпроса. Азъ считамъ, че по строежите трябва да създадемъ единъ по-голямъ контролъ и повече системност.

Г-да народни представители! Азъ поканвамъ правителството да ни даде единъ законопроектъ, споредъ който българскиятъ техникъ да носи оная отговорност, която носятъ техниците въ Европа. Нма техникъ французинъ, немецъ или англичанинъ, който да ви направи постройка, безъ да ви направи изчисление точно колко ще струва. Трябва да се прави точна смътка за стойността на единъ строежъ, и ако стойността му, която предварително е определена отъ архитекта, се увеличи сж известенъ процентъ, безъ да сж повишени надниците и цените на материалитъ, трябва да се отнеме правото на г-нъ архитекта

да строи, а разликата, похарченото въ повече да остане за неговъ смътка.

Г-да народни представители! Това е елементарно нещо въ Европа. Въ България има анархия въ строежите. Ние видяхме какъ следъ постройката на здания за санаториуми, болници, пощи, се разбиватъ стениитъ, за да се постави електрическа инсталация, защото не е била предвидена преди строежа или защото е направена лошо! Ние видяхме също така построени здания да излизатъ на улицата и трябваше да се режатъ.

Е, г-да, ние, които споримъ да направимъ ли 5 или 10 километра железници, трябва да сложимъ тия въпроси. Гордостъ ще бъде на онзи министъръ, който ги слъжи, защото ще даде правилна насока на строежите въ бъдеще и ще може да каже предъ Народното събрание: азъ пазя не само материалните интереси на страната чрезъ мърките, които вземамъ да не се прахосва, но пазя и морала, като съ 2-3 акта лишихъ отъ право да упражняватъ професията си недобросъвестни строители заради това, че лошо сж работили. Поне това морално удовлетворение да бъде дадено на страната, не на народното представителство.

Г-да народни представители! Още единъ въпросъ ще повдигна предъ васъ. Въ заключение ще кажа няколко думи за обществото на законопроекта. Първо, ще трябва строежите у насъ да бъдатъ организирани, като има единъ конинюитетъ, а не да се почватъ и да се спиратъ. Второ, ще трябва да бъдатъ взети мърки не само да се дадатъ положителни технически резултати, но и да се следи дали всъка предприета мърка е дала резултати и дали за всъки строежъ, който ще бъде предприетъ, има гаранция за добро изпълнение и за запазване интереситъ на фиска.

Г-да народни представители! Азъ завършвамъ съ бележката, че е придобивка за Народното събрание, гдето убедихме правителството, въ бъдеще да внася за гласуване отъ насъ бюджета на Главната дирекция на строежите. Тоя законопроектъ е първата стъпка. Втората стъпка, обаче, трябва да бъде разглеждането отъ насъ на текущата бюджетъ на Дирекцията на строежите, публикуванъ вече въ „Държавенъ вестникъ“. Най-после да видимъ какъ трябва да бъдатъ организирани службите при Министерството на благоустройството — едно отъ най-важните министерства въ България. (Ржкоплъскания отъ лево).

Председателъ Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Петко Стояновъ.

Петко Стояновъ: (Отъ трибната) Г-да народни представители! Когато получихъ законопроекта за изменение на чл. 6 отъ наредбата-законъ за Главната дирекция на строежите, трябва да призная, че мене ме обхвана едно особено чувство. Не сж далечни ония дни, когато запитахъ правителството: какво е неговото отношение къмъ наредбата-законъ за Главната дирекция на строежите. Не счита ли, че тази наредба-законъ е единъ антиконституционенъ актъ? Не намира ли, че тя е противоречие съ законитъ, и специално, съ закона за бюджета, отчетността и предприятитъ? И най-после, понеже сж не, въпреки проведенъ редъ, се създава възможностъ да се оперира съ сръдствата на държавата и евентуално да се ангажира съкровището предварително и да бъдемъ поставени предъ свършени факти, не смътъ ли же по този начинъ се създава дезорганизация въ държавната работа?

Вие ще си спомните, г-да народни представители, че както г-нъ министъръ Йотовъ отъ името на правителството, така и г-нъ Логофетовъ и други народни представители ми отговориха: всичко е въ редъ, наредбата-законъ е конституционна, заради това защото е одобрена отъ Народното събрание! Г-да министрите казватъ: ние сме преизпълнени съ почитъ и уважение къмъ Народното събрание, ние се съобразяваме съ това, което то е гласувало, а дали по своето съдържание наредбата-законъ е въ противоречие съ конституцията, това ние не можемъ да кажемъ, защото ние нмаме право да тълкуваме законитъ. Ние сме длъжни само да ги изпълняваме!

Азъ още тогава казахъ, че г-нъ министъръ Йотовъ, като ми отговаря така отъ името на Министерския съветъ съ една фразеология, той въ сжщностъ иска да покрие една нередовност, една антиконституционност. Ако изпълнителната властъ има задължение да изпълнява законитъ, на нея е въмнено също така въ задължение да изпитъ, на нея е въмнено също така въ задължение отъ конституцията да отговаря за своитъ действия. И щомъ тия действия сж антиконституционни, това не означава нищо друго, освенъ че тукъ имаме състава на чл. 153 отъ конституцията, който гласи, че министрите поотделно и съвкупно, нарушавайки конституцията, изпадатъ въ улавна и гражданска отговорност.

Какво показва днешният законопроект за изменение на чл. 6 от наредбата-закон за Главната дирекция на строежите? Този законопроект, с който се поставява, че бюджетът на Главната дирекция на строежите ще се внася в Народното събрание, ще бъде одобряван по реда на законите и публикуван в „Държавен вестник“, не означава ли, че една от най-существените части на наредбата-закон, в която част именно е подчертан нейният антиконституционен характер, се отрича, признава се нейната антиконституционност и се иска сега тази наредба-закон да бъде отменена? Защо беше нужно онова разлагателно, с толкова голям апломб твърдение на изпълнителната власт, че тя смъта тази наредба-закон за конституционна, щом днес същата изпълнителна власт казва: ние сме в грешка, ние нарушихме конституцията и искаме грешката да бъде поправена? Възникна ли се обществото сътова? Издига ли се прстижът на властта? Строи ли се сътова морал в тази държава? Отговорът не може да бъде никакъв друг, освен отрицателен: не! По всички тези пунктове изпълнителната власт е била в грешка. И аз питам: поправката на тази грешка може ли да стане само с това, като се предложи да бъде отменена последната алинея на чл. 6 от наредбата-закон и да се прибавят 4 нови алинеи към същия член? Не, г-да министри! Не, г-нъ министре на обществените сгради, пътищата и благоустройството! Вие сте длъжен да внесете бюджета на Главната дирекция на строежите. И ако Вие сте избързали да внесете нейния бюджет в Министерския съвет — макар че бихте предупредени със моята интерпелация — и, получавайки неговото одобрение, сте го публикували, Вие сте консумирали нарушението на конституцията, а с този законопроект искате да кажете, че това не трябва да се върши занаят, до година, до трета. Искате да кажете, че това, което сте правили, занаят няма да го правите. О, не! Вие сте в грешка, г-нъ министре! Вие сте консумирали нарушението по чл. 153 от конституцията, Вие сте извършили едно деяние, което представлява пълно незачитане на конституцията. И ако Вие искате да поправите своето поведение, върнете това, че Вие сте накарвали чувството на право и правния ред, фактически съществуващи у нас, Вие трябва да внесете, заедно с този законопроект, и самия бюджет на главната дирекция.

Аз стоя, както виждате, на формалната страна на въпроса. Аз не влизам в подробности. Аз не отричам, че Вие технически сте могли и можете да създадете по този ред по-голяма програма, технически свършена, за строене на пътища и т. н. Аз не засягам този въпрос, не засягам и Вашата личност. Аз засягам правния въпрос, съгледъ на онази база, на която строежът.

Някои г-да народни представители казаха от трибуната, че въпросът не трябва да се организира само с формалността, а трябва да говорим по същество. Дават ли се дъла, строят ли се пътища, имаме ли на лице факти, всичко е оправдано! Не, аз не стоя на тази база, и Вие не стойте на тази база с проекта, който внасяте. Вие заставате на тая база, на която аз заставам — че въ случая нямаме правомърни действия. Вие сега идете да признаете, че няма правомърни действия.

Прочее, за да билем в това отношение напълно начисто, Вие сте длъжен да внесете бюджета на Дирекцията на строежите, защото той бюджет, който беше публикуван преди 10-15 дни, стои във въздуха. Със този законопроект, който днес предлагате, той бюджет е отречен като незакономърен, защото наредбата-закон, въз основа на която се създаденъ той бюджет, е антиконституционна, противна на чл. 119 от конституцията и на закона за бюджета, отчетността и предприятията. Вие трябва да излезете от той импакт. Вие трябва, както казах и тогава, или да внесете единъ законопроект, с който ще се възстанови правото, или ще си вървите, защото продължавате да вършите нещо, което е противно на конституцията.

Ето защо, г-да народни представители, аз искам най-напред да се сира върху той въпрос: какво ни се предлага днес с проекта, който е пред нас? Предлага се занаят бюджетът на Главната дирекция на строежите да се гласува от Народното събрание и да се прибавят още няколко алинеи към чл. 6 — по съществото им ще говоря по-после.

Първият въпрос, който се поставя, обаче, въ връзка с този проект, е: наредбата-закон за Главната дирекция на строежите по своята същност, с своите постановления, ако се отмени последната алинея на чл. 6 и

ако се прибавят новите алинеи, ще стане ли единъ конституционен закон или ще продължава да бъде антиконституционен по другите свои наредби?

Би било хубаво тук да присъствава и г-нъ Йотов, който беше толкова пренатъжен съ уважение към Парламента и правеше реверанси, когато казваше, че правителството само изпълнява законите, за да отговори на моя въпрос.

Димитър Търкаланов: Той е боленъ.

Петко Стоянов: Аз не се съмнявам, че г-нъ министърът на съответния ресорс ще си вземе бележка и ще ми отговори.

Григор Василев: Той саботира законопроекта за задълженията.

Димитър Търкаланов: Г-нъ министър Йотов присъствува на няколко заседания, а от единъ месец го няма.

Председател Стойчо Мошанов: Всички, които трябва да присъствуват, сж тукъ.

Григор Василев: Саботажъ прави. Има важни работи!

Петко Стоянов: По моята интерпелация г-нъ министърът на правосъдието от името на Министерския съвет защитава тезата, че правителството се подчинява на Парламента, че Парламентът така е повелител съ одобряването на наредбата-закон за Главната дирекция на строежите. Въ разискванията за одобряване наредбите-закони, издадени след 19 май, е установена истинската природа и на тая наредба-закон. Но върху одобряването на наредбите-закони, аз мисля, че трябва да се подчиним именно на това тълкуване и разбиране на тая наредба-закон, което бй дадено тогава и от едната, и от другата страна на Парламента — че съ тая наредба-закон се намираме въ едно положение на импакт. Действително съ нея се дават на изпълнителната власт прерогативи, но законите не ги допускат и не могат да ги допускат.

Въ какво се изразява тия прерогативи? На първо място, тй се изразява въ устройството на учрежденията. Какво имаме днес по бюджета, г-да народни представители? Имаме две водни отделиения съ два пълни състава, които функционират върху една и съща област — извършват водни строежи. Абсурд! Аз не искам тук да извиквам усложнения въ сръдата на изпълнителната власт, но твърдя, че съ вота на Народното събрание имаме изразена волята на Народното събрание да има специална водна служба въ Министерството на земеделието и да няма такава въ Министерството на благоустройството.

За прстиж, на въпроса беше дадена друга насока съ решение на Министерския съвет, което беше прието и от болшинството на бюджетарната комисия, и от Народното събрание. Обаче ние сме найсно въ това отношение. Многократно въ Народното събрание, предъ което министърът на правосъдието прави реверанси и заяви, че ще се подчинява нему, бй осветлен и друг единъ въпрос — че строежът и поддържането на желѣзнопътните линии не е и не може да бъде въ ведомството на Министерството на благоустройството, защото строежът на линиите е ползване въ техническо отношение възможността на желѣзнопътното дѣло да изпълни своята стопанска функция. И заради това по въпроса, въ какви посоки, за смѣтка на какви сръдства и кога тая желѣзнопътна мрежа трябва да бъде завършена и усъвършенствувана, е компетентно само желѣзнопътното ведомство. Също така многократно той Парламентъ, чрезъ представител от едната и от другата страна, по единъ или друг повод, обясни, че строежът на желѣзници не може да бъде отнесен въ ведомството на благоустройството, защото той съставлява органическа, нераздѣлна част отъ експлоатацията на желѣзниците.

Иванъ Петров: Само мнения сж давани такива, по решения няма взети. Така че недейте ангажира Парламента съ мнения на отделни лица. Това е истината.

Петко Стоянов: А, г-нъ Петров! Парламентът дава насока на управлението, . . .

Иванъ Петров: Съгласен съмъ.

Петко Стояновъ: ... одобрява действия на изпълнителната власт не само съ формални решения. Това Вие много добре знаете и сте длъжен да си го споминате, когато правите такава бележка.

Иванъ Петровъ: Изказано е мнение, но решение не е взето.

Председател Стойчо Момановъ: (Звъни)

Петко Стояновъ: Когато въ единъ Парламентъ въ продължение на повече отъ година, следъ разглеждането на същиятъ тия въпроси отъ представители на различни мнения, се получава само едно разрешение, това значи, че има установено мнение и разбиране въ този Парламентъ.

Иванъ Петровъ: Тъкмо обратното е ставало досега, г-нъ Стояновъ.

Петко Стояновъ: Вие не можете да кажете, че автомобилътъ трѣбва да бждатъ придадени къмъ Министерството на благоустройството. Никой не е поддържалъ това тукъ. Пази отъ самия министъръ на благоустройството азъ, който следя много добре какво се говори тукъ, не съмъ чулъ да поддържа тая теза. Никога не е ставало за това дума. И за строежа на железници подъ ръководството на Министерството на благоустройството не е ставало и не може да става дума. По тия въпроси, г-нъ Петровъ и г-да народни представители, не е нужно да се взематъ формални решения. Това сѣ мнения, по които е обединено не само болшинството въ Народното събрание, а цѣлото Народно събрание. Това сѣ мнения, това сѣ разбирания, по които нѣма никакво различие. Предъ тия безусловни единни разбирания на Парламента наредбата-законъ е неконституционна. И ако се предлага измѣнението само на чл. 6 отъ нея, това показва, че проблемата не е разрешена, че ние стоимъ предъ една наредба-законъ, която е антиконституционна и трѣбва да се промѣни.

Г-да народни представители! Нека да наведе още нѣколко аргументи въ тази посока. Азъ не засѣгамъ личия личност, специално не засѣгамъ личността на никой отъ г-да министрите. Азъ искамъ да третирамъ въпроса правно и парламентарно. Г-нъ министърътъ ни предлага да се направи измѣнение на чл. 6 отъ наредбата-законъ, въ последната алинея на който чл. 6 се казва, че бюджетътъ на Главната дирекция на строежите се разглежда и приема отъ Министерския съветъ и, следъ одобрението му отъ Държавния глава, се публикува въ „Държавен вестникъ“. Съ настоящия законопроектъ г-нъ министърътъ иска да се измѣни тази алинея въ смисълъ, че бюджетътъ на Главната дирекция на строежите се внася въ Народното събрание по реда, по който се внася бюджетътъ на държавата, и се одобрява съ отделенъ законъ. Но веднага той прибавя нова алинея: „Презъ упражнението на бюджета, съ постановление на Министерския съветъ може“ — какво може? — „отъ предвидения кредити за вещевени разходи да се прехвърлятъ суми въ параграфитъ за строежи и за набавяне машиненъ и другъ инвентаръ“. Ето къде отива всичката работа!

Григоръ Василевъ: За доставките!

Петко Стояновъ: Значи, Народното събрание ще гласува известни вещевени разходи, а подиръ това Министерския съветъ, по предложение на министра на благоустройството, ще ги суспендира. Ще дойде бюджетътъ на Главната дирекция на строежите тукъ и вие ще кажете: вижте какъвъ добъръ министъръ имаме! Внася въ Народното събрание бюджета на Дирекцията на строежите и ние го одобряваме! Това, обаче, не е вѣрно, г-да народни представители. Съ втората алинея на параграфъ единственъ отъ разглеждания законопроектъ г-нъ министърътъ на благоустройството подковава издѣлно всичко това, което се разпорежда въ първата алинея, защото въ тази втора алинея той казва: азъ ще получа по мое предложение одобрение на Министерския съветъ да похарча вещевенитъ разходи за строежи и за набавяне машини и другъ инвентаръ. Това значи, че бюджетътъ, г-да народни представители, който вие ще гласувате, по силата на последната алинея отъ чл. 6, отива въ въздушното пространство, изчезва, затова защото г-нъ министърътъ има право, по реда на прехвърлянето, да работи фактически съ другъ бюджетъ, който той въ последствие, съ разрешение на Министерския съветъ, т. е. задъ гърба на Народното събрание, на Парламента, ще си създаде. А чл. 44 отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията, г-да народни представители, казва: „Пренасянето

на суми отъ единъ параграфъ въ други се забранява, освенъ отъ параграфа „Запазенъ фондъ“. Точка. Ако г-нъ министърътъ има запазенъ фондъ въ своя бюджетъ — приемамъ, всичко друго оставамъ настрана. Ако той има запазенъ фондъ, отъ този фондъ, по силата на чл. 44 отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията, ще може да ползва нѣкои параграфи, както прави това и г-нъ министърътъ на финансите, и всѣки единъ министъръ съ своя бюджетъ. Но целта тукъ е съвършено друга. Ние се връщаме, г-да, съ даването на това право, да се пренася отъ перо на перо, къмъ годинитъ 1925, 1930 и 1932 въ Франция, когато управляваше едно полуавторитарно правителство, което имаше цѣлната свобода да пренася отъ едно перо къмъ друго, т. е. фактически да си съставя, следъ като формално е гласуванъ единъ бюджетъ отъ Парламента, свой бюджетъ и да игнорира онова, което е казалъ и наредилъ Парламентътъ. О, г-нъ министре! Ако това е само Ваше мнение, вземете си бележка, но ако това е мнение на Министерския съветъ, тогава да сме на ясно: Вие не сте искрени; Вие продължавате по пътя на антиконституционността; Вие продължавате да подбизате авторитета на Парламента; Вие принизно се подчинявате на неговия вотъ, а фактически сте противъ Парламента; Вие искате да създадете свое собствено право и да получите пълномощие да разпореждате съ бюджета на Главната дирекция на строежите така, както намирате за добро.

Г-да народни представители! Ако г-нъ министърътъ, въобще изпълнителната власт, като внася бюджета на Главната дирекция на строежите въ Народното събрание, иска съ това да се върне на базата на конституцията, при това съдържание на тази нова алинея къмъ чл. 6, туй нѣма да стане.

Азъ считамъ, г-да народни представители, че изобщо наредбата-законъ за Главната дирекция на строежите е антиконституционна, че е уникумъ и не бива да съществува, въпреки че се намириха нѣкои господа, които пиша и въ пресата нѣкои работи въ полза на разбирателно, прокарано въ настоящия законопроектъ и особено въ наредбата-законъ. Азъ стоя, както казахъ, на базата, че цѣлата наредба-законъ е антиконституционна. Защо? Обяснихъ на времето — нѣма да отивамъ сега вашето време. Ще ви припоиня само едно. Главната дирекция на строежите, г-да, въ същностъ има следното съдържание. Вие, г-да народни представители, и Вие, г-нъ министре на железницитъ, предвиждате въ бюджета за железницитъ стотици милиони лева за строежи на железници. Вие, г-да народни представители, и Вие, г-нъ министре на земедѣлието, предвиждате въ своя бюджетъ десетки милиони лева за водни и други строежи. Всички тия пари ги вземамъ азъ, казва министърътъ на благоустройството, и азъ разпореждамъ съ тѣхъ, като прибавямъ къмъ тѣхъ и постѣпленията, които ще ми даде държавата — въ чл. 10 е казано: извънредни вноски отъ държавата — взимамъ всички железопѣтень данъци и най-после азъ поставямъ програмата на трудовата повинност, която е дадена на мене, като се конституирамъ върху базата на пълномощието, което ми дава — кой? — Министерския съветъ, какъ да разпореждамъ съ всичко това. Не е вече въпросъ за бюджета, г-нъ министре и г-да народни представители. Въпросътъ е за чл. 7 отъ същата наредба-законъ, промѣната на който чл. 7 не се иска. Споредъ чл. 7, въ Главната дирекция на строежите се работи по общъ планъ за извършване на строежите, който се одобрява отъ Министерския съветъ, по докладъ на министра на общественитъ сгради, жилищата и благоустройството и се утвърждава съ царски указъ. Измѣнението и допълнението на общия планъ става по същия редъ. За какво бюджетно право, за какъвъ бюджетъ на Главната дирекция на строежите, гласуванъ отъ Народното събрание, можете да говорите вие, г-да народни представители? Може ли да става дума, че вие ще нареждате нѣщо, когато всичко може да стане само въ рамките на общия планъ? Вие по този общъ планъ нѣмате абсолютно никаква компетентност. Тукъ разпорежда Министерския съветъ, по предложение на министра на благоустройството. Когато целитъ на кредититъ съответни и последнитъ не сѣ въ разположение на Парламента, въ съдружие, въ съучастие и сътрудничество съ изпълнителната власт, и обратно — въ ржцетъ на изпълнителната власт, въ съдружие и сътрудничество съ Парламента, тогава за какво бюджетно право и дума не може да става. Тукъ има фактически едно поставяне предъ свършени факти. Ще се измѣнява, ще се налагава този общъ планъ, съгласно разпорежданията и проявленнията на изпълнителната власт, суверенно, а Парламентътъ ще дохожда само да гласува. О, г-нъ министре, Вие трѣбвате!

Вие не можете да унижите Парламента до толкова! Той Вам е нужен. Ако Вие сте го направили това умишлено, аз Ви предупреждавам с моите слаби сили: Вие вървите по погрешен път! Ако не сте го направили умишлено, Вие сте избързали да съставите един законопроект непълен — оттеглете го и внесете един законопроект с конституционно съдържание, който най-после от бодшинството на Народното събрание може да бъде одобрен. Не може да подхвърляте на Народното събрание: „Вие желаете да гласувате, гласувайте“ — Но какво ще гласувате? — Това, което аз съм наредил, което аз по план съм установил и което вие не можете да промените.

Г-да народни представители! Ако действително се желаше да се направи наредбата-закон конституционна, трябваше — аз се спирам на най-важните неща — най-малкото да се измени чл. 11 от тази наредба-закон. Чл. 11 установява, че Главната дирекция на строежит има още едно право: да сключва заеми. Разберете, г-да народни представители, че на тая Дирекция не се одобрява това, което тя иска, а тя все има право. По бюджета, по заемите, по сръдствата на държавното съкровище министърът няма никакви права. Тъ имат само едно право — да се движат въ рамките на гласуваните кредити. Министърът има право да иска един кредит и само когато му е даден този кредит, той има право, въ рамките на този кредит, да се движи. Дирекцията на строежит има право, според чл. 11 от наредбата-закон за сжщата дирекция — на какво? — срещу своите постъпления да сключва заеми, които ще одобри Народното събрание. По това право на Главната дирекция на строежит своевременно говорих пред вас, г-да народни представители.

Иванъ Петровъ: Няколко пъти е говорено вече по този въпрос. Извинете, че Ви пресичамъ, но толкова пъти се говори по този въпрос — за заемите!

Григоръ Василевъ: И пакъ не се разбира.

Петко Стояновъ: Аз съм длъжен да констатирамъ, че действително няколкократно се дебатира по този въпрос, но някои господа продължават да упорствуват въ разбирането си. Ние трябва да бъдемъ почтени, г-нъ Петровъ и г-да народни представители. От факта, че г-нъ министърът на благоустройството внесе този законопроект, за мене е ясно, че тукъ се проявява една добра воля, начало поне на добра воля, но същевременно, като се дава едно такова съдържание на следващата нова алинея, се проявява отново злоумишлението по отношение на Парламента — да се крадат неговите права.

Чл. 11 от наредбата-законъ за Главната дирекция на строежит не се засяга от законопроекта на г-нъ министра на благоустройството. А чл. 11 казва: „Главната дирекция на строежит има право да сключва заеми срещу своите постъпления“. Ами постъпленията се гласуват съ бюджета. Значи, преди тѣ да бъдатъ реализирани, преди да постъпят сумите, Главната дирекция на строежит може да сключва заеми, които се одобряват съ законъ. Обаче това, което се одобрява съ законъ, то е последващ факт, г-да. Вие не можете да убедите никого от насъ, че одобряването на заемите съ законъ тукъ е поставено като предшествуващо условие, защото тогава нѣма нужда дирекцията да има право срещу своите собствени постъпления да сключва заеми.

Ето защо, г-да народни представители, аз ще гласувамъ противъ законопроекта, макаръ да считамъ, че съ него се прави едно малко опитване да се коригира антиконституционността на наредбата-законъ за Главната дирекция на строежит. Г-нъ Логофетовъ ме убеждаваше навремето въ противното, но съмъ увърненъ, че и той, като почтенъ човекъ, ще стане сега да каже: Сила mea, грѣшка направихме, увлѣкохме се, ето на, сега идваме да се поправимъ.

Г-да! Азъ искамъ да правя други заключения, освенъ да кажа само едно: съ поправката на чл. 6, съ подхвърлянето на Народното събрание: на, гласувайте бюджета догодина, а пъкъ азъ ще имамъ право да прехвърлямъ сръдствата отъ едно перо въ друго, азъ ще имамъ правото да определямъ плана, който вие съ бюджета не можете да го измените, а само ще го санкционирате — и по отношение на съдържанието, и по отношение на формата тая наредба-законъ не става конституционна, тя продължава да бъде въ конфликтъ съ конституцията, чл. 121 отъ която гласи: „Бюджетитѣ се гласуватъ статия по статия“. Определена веднажъ една статия, никой не може вече да действа друго-яче. Искамъ 5 статии,

20 може да ти бъдатъ дадени, убеди Народното събрание, пиши ги въ проекта. Но веднажъ вписани 20 статии, ти отъ тѣхъ 21 не можешъ да създадешъ и помежду тия 20 статии не можешъ да тарашувашъ. Онова, което ти е нужно въ повече, ще го искашъ съ допълнителенъ кредитъ, а това, което ти е въ излишъкъ, ще го върнешъ на възстановление кредита. Само тогава ти действувашъ въ рамките на волята на оня, който плаща и който носи тежестите.

Ето защо наредбата-законъ за Главната дирекция на строежит, въпреки промяната, която се прави съ втората алинея на параграфъ единственъ отъ законопроекта, остава пакъ върна на своята стара природа. Чл. 45 отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията казва: „Разрешенитѣ въ бюджета кредити за заплати, представителни и други видове възнаграждения на изрично поименувани длъжности се считатъ за ангажирани“. Значи, освенъ за целите, за които сѣ гласувани едни кредити, за никакви други цели тѣ не може да бъдатъ използвани. Сжщото е и съ кредититѣ за вещественитѣ разходи. Следователно, ако се приеме това, което се предлага за напредъ, то значи, че нарушението на закона за бюджета, отчетността и предприятията ще продължава.

Дирекцията на строежитъ въобще не бива да съществува. Тритѣ служби, които сѣ събрали въ нея, трябва да си отидатъ въ своитѣ ведомства, защото само тогава ще се постигне истинска икономия въ разходването на държавнитѣ сръдства за изпълнение на планове, за създаване на нови ценности. Само министърътъ на железницитѣ е този, който знае какво да построи, кога да го построи и какъ да го построи. Само министърътъ на земеделието е оня, който може да знае коя водна постройка, къде, кога, за какви цели и съ какви сръдства ще бъде направена. Само министърътъ на благоустройството е този, който ще знае правилно да разпорежда съ кредититѣ за жилищата. Дирекцията на строежит е едно изкуствено построение. Тя е само начинъ да се събератъ на едно мѣсто сръдствата на държавата, за да се правятъ голѣми доставки и да се осъществяватъ голѣми предприятия.

Други ще бъдатъ господата, които ще изнесатъ отъ тая трибуна много неща, които ще потвърдятъ моитѣ подозрения. Азъ нѣма да говоря за тѣхъ.

Но азъ ще кажа, че опитътъ съ Дирекцията на строежитъ — докогато ще продължава тя и занаятъ да съществува не знае; азъ съмъ убеденъ, че тя ще бъде премахната — отъ нейното кратко съществуване ще ни открие една страница не на икономно строене, г-нъ министре на благоустройството, а на разпиляване на сръдства, на липса на елементарна икономия. Този опитъ ще установи, че наредбата-законъ за Дирекцията на строежитъ не е само антиконституционна отъ гледището на правото, не е само покушение и ограничение правата на Парламента, не е само актъ, съ който се излага престижътъ на изпълнителната власт, но е и едно стопанисване безъ сабия, едно разпиляване на сръдства и облагодетелствуване на частни лица.

Григоръ Василевъ: Съвършено върно.

Петко Стояновъ: Г-да! Върнете се къмъ здравитѣ принципи на икономията. Може законътъ за бюджета, отчетността и предприятията въ нѣкои отношения да е претрупанъ съ формалности. Азъ нѣма да отрека тази негова претрупаност, и писмено съмъ изказвалъ това мнение, затова дайте да бъде измененъ законътъ. Но безъ отчетност, безъ ограничение на ония, които разполагатъ съ държавнитѣ сръдства, въ рамките на строго определенъ суми, безъ планъ и контролъ върху ония постижения, които се осъществяватъ чрезъ употреблението на тия сръдства, не може да съществува управление, изпълнителна власт изпада въ изкушение и се компрометира. А никой нѣма интересъ изпълнителната власт въ нашата страна да бъде компрометирана и да бъде критикувана, устоитѣ на държавата да бъдатъ разклащани и да се създаде недовѣрие къмъ държавата заради туй, че изпълнителната власт не знае какво прави. Днесъ държавата се намира въ такова състояние, че вървата въ нея трябва да бъде доведена до максимумъ. Днесъ държавата е въ такова положение, че народътъ не може да се уповава на никого друго, освенъ на нея. И когато тя демонстративно, чрезъ представителитѣ на своята изпълнителна власт, не съблюдава елементарнитѣ правила на икономията, на реда, очевидно е, че тогава куца нѣщо въ тая страна. Ако вие не сте въ състояние да го оправите, г-да, идете си! Ако сте въ състояние — поправете го! (Продължителни ржкопѣскания отъ тѣхъ)

Председател Стойчо Мешанов: Има думата народният представител д-р Найденов Найденов.

Д-р Найденов Найденов: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Ние сме сезирани съ законопроектъ за изменение на чл. 6 отъ наредбата-законъ за Главната дирекция на строежитъ при Министерството на благоустройството. Съ това изменение на чл. 6 отъ наредбата-законъ се предвижда за въ бъдеще бюджетътъ на Главната дирекция на строежитъ да бъде одобряванъ отъ Народното събрание, а не така, както беше досега, да бъде гласуванъ само отъ Министерския съветъ. Наистина, това е една крачка напредъ, това е една победа на българския Парламентъ, който стоише и стои на становището, че бюджетътъ на Главната дирекция на строежитъ трябва да минава презъ Народното събрание, то да го гласува и одобрява. И азъ съмтамъ, че съ тая първа крачка наистина Парламентътъ печели една ценна победа. За мене, обаче, това си остава все още само една крачка напредъ, защото азъ съмтамъ, че съ изменението само на чл. 6 отъ наредбата-законъ, големиятъ въпросъ за организацията на Дирекцията на строежитъ не се разрешава, тъй като много отъ членовете на наредбата-законъ за Дирекцията на строежитъ противоречатъ на днешната организация на тая дирекция. Ако проследите отделните членове на наредбата-законъ за Главната дирекция на строежитъ, вие ще видите, че има много положения, които рѣзко противоречатъ на днешната организация на дирекцията.

Азъ няма да се спирамъ тукъ надълго върху цялата днешна организация на Дирекцията на строежитъ, за да не злоупотребя съ вашето благосклонно внимание. Трябва, обаче, да ви кажа, че азъ съмъ противникъ на днешната организация на Дирекцията на строежитъ. Азъ съмтамъ, че въ тая дирекция нѣматъ нито желѣзнопътни строежи, нито така нареченитъ голѣми водни строежи. Азъ стоя на становището, че ако Дирекцията на строежитъ трябва да бъде запазена и да съществува и въ бъдеще, ще трябва да обхване въ себе си само ония служби, които бѣха въ Министерството на благоустройството, преди да бъде издадена наредбата-законъ за Главната дирекция на строежитъ.

Петко Стоянов: Тогава министърътъ няма да има какво да прави.

Д-р Найденов Найденов: Азъ стоя на становището, че службата за проучване на желѣзнопътни линии следва да премине къмъ своето естествено мѣсто, което е и си остава Министерството на желѣзницитъ, а службата „Води“ при Дирекцията на строежитъ трябва да бъде прехвърлена къмъ отдѣлението за водитъ при Министерството на земедѣлието и държавнитъ имоти.

По въпросъ за сная частъ отъ водното отдѣление, които остава къмъ Дирекцията на строежитъ, ще говоря малко по-после. Сега искамъ да се спра на кратко върху всички ония членове отъ наредбата-законъ за Главната дирекция на строежитъ, които противоречатъ на днешната организация на дирекцията.

По чл. 1. Въ алинея втора и трета на този членъ е предвидена автономностъ на Дирекцията на строежитъ и представяването ѝ предъ сѣдилищата. Азъ съмтамъ, че предвидената автономия съ нищо не се оправдава, щомъ като бюджетътъ на Дирекцията на строежитъ заанапредъ ще се разглежда и одобрява отъ Народното събрание.

Въ последната алинея на чл. 1 се определя по каквъ начинъ ще ставатъ строежитъ. Тая алинея трябва да бъде премахната, защото противоречи на желанието на Парламента само той да е властенъ да спредѣля мѣроприятията и строежитъ въ страната, както и да намира срѣдствата за тѣхъ. А така, както е предвидено въ тая алинея на чл. 1, министърътъ на благоустройството може да отнеме строежитъ на всички други министерства. Така ще се дойде до положението, че на Дирекцията на строежитъ ще се възложатъ постройки, каквито тя никога не е изпълнявала и ръководила, когато респективнитъ министерства разполагатъ съ строго специализиранъ и съ опитностъ персоналъ, който, безспорно, ще извършва по-добре и съ по-голѣмо разбиране тия постройки.

По чл. 7. Общиятъ планъ на строежитъ трябва да се одобрява отъ Народното събрание, а не отъ Министерския съветъ, както е предвидено въ този членъ. Ще се създаде висшъ стопански съветъ въ страната, който ще разглежда цялата програма на строежитъ и следъ това ще я внесе въ Народното събрание за разглеждане и одобрение.

По чл. 11. Въ наредбата-законъ е казано, че Главната дирекция на строежитъ има право сама да сключва заеми. Азъ съмтамъ, че Главната дирекция на строежитъ не

може сама да сключва заеми, защото заеми се сключватъ съ съответното разрешение на Народното събрание.

Чл. 12, който освобождава Главната дирекция на строежитъ отъ формалноститъ по закона за б. о. п. смѣтамъ, че трябва да се премахне изцѣло. Следва Дирекцията на строежитъ да прилага закона за б. о. п. едновременно, както всички други държавни учреждения, които вършатъ строителни работи.

Димитъръ Търкалановъ: Хубаво приказвашъ, но министърътъ на благоустройството го нѣма.

Д-р Найденов Найденов: Азъ съмтамъ, че ако трябва да се даде по-голѣма свобода и гъвкавостъ на службитъ по постройкитъ, това трябва да стане общо за всички служби, а не да се даватъ привилегии и улеснения на едни служби, а други служби да се спазватъ.

По чл. 16. Този членъ подчинява министъра на желѣзницитъ на министъра на общественитъ сгради, имуществата и благоустройството. Азъ съмтамъ, че този членъ също трябва изцѣло да бъде премахнатъ.

По чл. 17. По този членъ се поставятъ и други министри, като министърътъ на земедѣлието, също въ подчинение на министъра на благоустройството. И този членъ трябва да бъде изцѣло премахнатъ. Всѣки министъръ предвижда по бюджета на министерството си технически персоналъ, необходимъ му за изпълнение на неговия строителенъ планъ, а съ този чл. 17 всички строителни работи на останалитъ министерства се преценяватъ като не така важни и следва да бъдатъ изоставени, щомъ това се поиска отъ министъра на благоустройството.

И най-после, единъ отъ важнитъ членове на наредбата-законъ за Главната дирекция на строежитъ е чл. 21. Този членъ предвижда да не се дублиратъ службитъ въ разнитъ министерства, да не се откриватъ еднакви служби. Азъ съмтамъ, че и този членъ трябва да бъде премахнатъ, защото съ него се върши една голѣма несправедливостъ.

Димитъръ Търкалановъ: Той е изтърбушенъ, защото гласуваме една частъ отъ службата по водитъ да отиде къмъ Министерството на земедѣлието.

Д-р Найденов Найденов: Както ви е известно, въ наредбата-законъ за Главната дирекция на строежитъ се предвижда служба „Проучвания“, която Народното събрание гласува да бъде при отдѣлението за водитъ въ Министерството на земедѣлието. Въ бюджета на Дирекцията на строежитъ се предвиждатъ веществени разходи за сонди, помпи, волтманови крила и други за проучване на подпочвени води, измѣрване на воднитъ количества на рѣкитъ и други, т. е., създава се и служба хидрография, безъ обаче, това да се вижда ясно отъ бюджета на дирекцията, защото е предвидено тѣзи уреди да бъдатъ закупени по параграфа за веществени разходи. Служба хидрография съществува и при водното отдѣление при Министерството на земедѣлието. Следователно намъ става ясно, че службитъ, които се организиратъ отъ Министерството на земедѣлието, съгласно прехвърлянето, което направихме къмъ водното отдѣление при Министерството на земедѣлието, се дублиратъ и въ Министерството на благоустройството, респ. въ Главната дирекция на строежитъ.

Г-да народни представители! За една малка и бедна България какво друго, освенъ луксъ, можемъ да наречемъ дублирането на службитъ?

Петко Стояновъ: Не е луксъ, а деморализация.

Д-р Найденов Найденов: Азъ съмтамъ, че въ никакъвъ случай и при никакво положение този въпросъ не бива да бъде оставенъ така. Той трябва да получи своето правилно разрешение, а то е само едно: службитъ по водитъ, единни, недѣлими, безъ да се дублиратъ, да останатъ тамъ, където е тѣхното мѣсто — при Министерството на земедѣлието.

Димитъръ Търкалановъ: И където съ били.

Д-р Найденов Найденов: Идвамъ на единъ отъ голѣмитъ въпроси: къде да бъде водното отдѣление? Както ви е известно, и другъ пътъ отъ тази трибуна азъ имахъ възможностъ да педирамъ каузата, че водното отдѣление, цѣлото, единно и недѣлимо, тъй както беше преди създаването на Главната дирекция на строежитъ, трябва да се върне на своето естествено мѣсто, което е Министерството на земедѣлието и държавнитъ имоти. (Ръкоплѣскания отъ лѣво)

Димитър Кушев: Тръбва да паднем на колѣне да се молимъ!

Председател Стойчо Мошанов: Нѣма нужда отъ допѣлания.

Димитър Кушев: Ако е нужно, ще употребимъ и молба.

Димитър Търкалаков: Нѣма да се молимъ, а ще го наложимъ!

Д-ръ Найдѣн Найденов: Азъ нѣма да се спирамъ да обяснявамъ надълго и широко този въпросъ, за да аргументирамъ моята теза, защо водното отдѣление трѣбва да бѣде еднно и недѣлимо при Министерството на земедѣлието, но не мога да не се спра на нѣколко факти, които иматъ своето голѣмо значение въ моите аргументации.

Най-напредъ, създаватъ се две водни отдѣления: едното при Министерството на земедѣлието, което е естествено и което тамъ има своето законно мѣсто, както казахъ, мѣсто, което никой добъръ стопански дѣятелъ не може да му отрече, и второто при Дирекцията на строежитѣ.

Каква е задачата на едното и каква е задачата на другото водно отдѣление? Има ли смисълъ да ви говоря за оная голѣма връзка, която съществува въ народното стопанство между земя и вода? По този въпросъ е говорено много отъ това мѣсто. (Сочи трибуната) И азъ по-рано говорихъ за цѣлата оная верига отъ връзки, и то връзки здрави, връзки ненарушени, които съществуватъ въ народното стопанство между земя и вода. Азъ смѣтамъ, че тѣзи връзки могатъ да бѣдатъ характеризирани само съ нѣколко думи: не можешъ да имашъ правилно организирано народно стопанство, правилно насочено производство, което да бѣде достатъчно за задоволяване нуждитѣ на земедѣлския стопанинъ, безъ да имашъ връзка между земята и водата, безъ тѣ да бѣдатъ съчетани. Това е въпросъ, по който не може да се спора. Връзката е естествена, връзката е недѣлима. И когато говоримъ за народно стопанство, неминуемо ще трѣбва да разбираме и земя, и вода.

Григоръ Василев: И гори.

Д-ръ Найдѣн Найденов: Г-да народни представители! Азъ не искамъ да злоупотребявамъ съ вашето благосклонно внимание и нѣма да се спрамъ надълго на този въпросъ, защото смѣтамъ, че той е ясенъ и че нѣма нужда отъ много аргументация. Предъ насъ, обаче, изпѣва и другъ въпросъ.

Отъ Дирекцията на строежитѣ се аргументиратъ, че въ Министерството на благоустройството, респективно въ Дирекцията на строежитѣ, трѣбва да останатъ голѣмитѣ водни строежи, защото такава организация на дирекцията на строежитѣ, къмъ която сѣ припадени голѣмитѣ водни строежи, имало въ Италия.

Най-напредъ, кой ще се яви на това мѣсто (Сочи трибуната) да ни каже каква е границата между малкитѣ и голѣмитѣ строежи? Азъ не бихъ могълъ да поставя граница между малкитѣ и голѣмитѣ строежи, и смѣтамъ, че този аргументъ, че къмъ Дирекцията на строежитѣ ще се припадятъ само голѣмитѣ строежи, за да се създаде едно ново отдѣление за водитѣ съ всичкитѣ ония служби, които съществуватъ и при Министерството на земедѣлието, въ никой случай не може да бѣде взетъ като основателенъ. Азъ казвамъ: покрай отдѣлението за водитѣ при Министерството на земедѣлието да се създава второ отдѣление за водитѣ, това е единъ луксъ, който съ нищо не може да бѣде оправданъ за водитѣ, което остана къмъ Дирекцията на строежитѣ при Министерството на благоустройството бѣше припадено отдѣлението за водитѣ, то имаше 70 души персоналъ.

Нѣкой отъ дѣсно: Защото не се работѣше.

Д-ръ Найдѣн Найденов: Когато презъ 1939 г. отдѣлението за водитѣ се върна къмъ Министерството на земедѣлието, то имаше 66 души персоналъ, а другото отдѣление за водитѣ, което остана къмъ Дирекцията на строежитѣ, има 105 души персоналъ.

Нѣкой отъ дѣсно: Защото се работи сега.

Д-ръ Найдѣн Найденов: И азъ бихъ желалъ да ми се каже: защо, когато по-рано г-нъ министърътъ на бла-

гоустройството поддържаше, че въ отдѣлението за водитѣ имало много излишенъ персоналъ, който седѣлъ по столоветѣ, махалъ си краката и не вършилъ никаква работа, сега, въ този моментъ, когато отдѣлението се раздѣля на две, и когато къмъ водното отдѣление, което се създава къмъ Дирекцията на строежитѣ, оставатъ само голѣмитѣ строежи, се предвижда единъ персоналъ отъ 105 души — следователно, съ 30 души повече, отколкото бѣха по-рано, когато цѣлото отдѣление за водитѣ бѣше при Министерството на земедѣлието и държавнитѣ имоти?

Нѣкой отъ лѣво: Защото сѣ все приятели!

Д-ръ Найдѣн Найденов: Азъ смѣтамъ, че това е единъ луксъ, който съ нищо не може да бѣде оправданъ.

Димитър Търкалаков: Това е безобразие.

Д-ръ Найдѣн Найденов: И затова, г-да народни представители, азъ стоя на становището, че и вториятъ аргументъ, съ който се иска Дирекцията на строежитѣ да обхваща въ себе си това ново отдѣление за водитѣ, което се създаде, нѣма своето мѣсто.

И аргументътъ, че имало въ Италия отдѣление за водитѣ, което било при Дирекцията на строежитѣ и което се занимавало съ голѣмитѣ строежи, не отговаря на истината. Азъ имамъ възможностъ да проуча този въпросъ — получихъ всички сведения, които ми бѣха необходими отъ италианската легация — и се оказа, че такава организация на Дирекцията на строежитѣ тамъ не съществува.

Димитър Кушев: Нѣма голѣми строежи, кждето нѣма пари.

Д-ръ Найдѣн Найденов: Г-да народни представители! Азъ не искамъ да ви отнемамъ повече времето. Азъ казахъ въ нѣколко думи моето разбиране по Дирекцията на строежитѣ. Най-напредъ, г-да, азъ казахъ ясно, отирито и категорично, че съмъ противникъ на днешната организация на Дирекцията на строежитѣ. Ако трѣбва да остане да съществува, тя трѣбва да обхваща само ония служби, които имаше въ своя обсега тогава, когато бѣше създадена, безъ отдѣлението за водитѣ.

Азъ ще гласувамъ за предложението законопроектъ, но смѣтамъ, че ще трѣбва да въикнемъ въ него една забележка, въ която да се каже, че Народното събрание ще гласува не само бюджетитѣ на Дирекцията на строежитѣ отъ сега нататкъ, но и бюджета ѝ за 1939 г., който преди нѣколко дни мина презъ Министерския съветъ. По таквъ начинъ ние ще можемъ да нанесемъ една победа, която ще бѣде победа на българския Парламентъ, победа на истината, победа на правото. (Ръкоплѣскания)

Нѣкой отъ дѣсно: Разбира се, въ ущърбъ на народното стопанство. Строежитѣ ще чакатъ да ви дойде кефа!

Екимъ Екимовъ: (Къмъ оратора) 6.000 души има край Дунава въ вода, страдащи отъ малария. Вие не знаете, какво приказватъ.

Д-ръ Найдѣн Найденов: Азъ не съмъ отъ ония, които могатъ да се явятъ на тази трибуна, за да поддържатъ, че воднитѣ строежи трѣбва да бѣдатъ спрени. Азъ и сега стоя на становището, че воднитѣ строежи трѣбва да бѣдатъ продължени, и колкото се може по-скоро, особено ония, които чакатъ своето довършване. Обаче азъ ви питамъ васъ, г-да народни представители, които реагирате срещу тая моя забележка: кжде останаха обещанията, че отъ бюджета, който ни се предложи, ще бѣдатъ дадени за водни строежи много милиони, 200-250 милиона лева, за да бѣдатъ завършени тѣй, както трѣбва и както нуждитѣ налагатъ? Вие знаете добре, че отъ 770-милионния заемъ, който ще се гласува следъ този законопроектъ, само 20 милиона лева се даватъ за водни строежи. Смѣтате ли вие, че само съ тия 20 милиона лева ще бѣде правилно разрешенъ този въпросъ?

Азъ стоя на становището, че ако ще се дава за водни строежи, ще трѣбва да се дадатъ не 20, а 200 милиона лева, за да можемъ да разрешимъ правилно този въпросъ. Вие виждате, че ние сме сезирани съ единъ законопроектъ за заемъ, отъ който се отдѣля една малка сума, само 20 милиона лева, за воднитѣ строежи. И затова азъ казвамъ: воднитѣ строежи трѣбва да бѣдатъ продължени и завършени колкото се може по-скоро, защото не могатъ да чакатъ. Трѣбва да се избърза съ тѣхното завършване. Но това, г-да народни представители, въ никой случай не изключва другото наше право: бюджетътъ на Дирек-

цията на строежитъ да бъде гласуванъ и одобренъ отъ насъ, ние да дадемъ своя вотъ за него.

Следъ всичко това азъ казвамъ: ще гласувамъ за предложението законопроекта за изменение на чл. 6 отъ наредбата-законъ за Главната дирекция на строежитъ, но съгласно уговорка, че и бюджетътъ за 1939 г. на сжщата дирекция ще мине презъ Народното събрание, за да можемъ тогава съ пълно сърдце, съ пълна душа и съ задоволство да кажемъ, че ние-изпълнихме добросъвестно и достойно своя дългъ и да извикаме: да живее българскиятъ Парламентъ! (Ражкопльскания)

Председател Стойчо Мошановъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Григоръ Василевъ.

Григоръ Василевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ не съмъ добре, не съмъ здравъ, и ако взехъ думата, то е само защото съмъ принуденъ да я взема поради отказа да се отговори на питането, което подадохъ по-рано до министъра на финансите по този въпросъ. Заедно съ моя другаръ Петко Стояновъ азъ бихъ подадъ до министъра на финансите въ най-лоялна форма едно питане, дали мисли и кога ще внесе за разглеждане въ Народното събрание бюджетпроектъ на Главната дирекция на строежитъ. За съжаление, азъ претърпихъ първото разочарование отъ моя старъ приятелъ г-нъ Божиловъ, който не счита за нужно да ми отговори на този толкова простъ, елементаренъ въпросъ. Когато той биеше словоохотливъ и побърза да отговори на питането за Кайлийската захарна фабрика — за което азъ се готвя да му дамъ едно по-сериозно и по-дълбоко питане, отколкото той мисли — толкова по това ни питане той прояви своето пренебрежение. Но, г-да народни представители, това лесно може да се обясни, тъй като ние сме тукъ народни представители почти безъ права. Ние имаме правото да поговоримъ нѣколко минути и следъ това цензурата да не позволи нищо да знае българскиятъ народъ. Ние ще трѣбва да чакаме сериозните събития, които съ настѣпиха въ Европа, да разрешатъ всичките наши въпроси. И бждете спокойни, тѣ скоро ще бждатъ разрешени въ най-добъръ смисълъ за българския народъ и за българското бждеще. (Ражкопльскания отъ лѣво)

Г-да народни представители! Главната дирекция на строежитъ представлява единъ ракъ въ тройна форма. Тя изглежда три министерства, осакатява ги. Главната дирекция на строежитъ обезобразява преди всичко Министерството на земедѣлието. И азъ казвамъ на моя приятелъ г-нъ Багряновъ: да ми подарятъ цѣлия свѣтъ, една минута не бихъ могълъ, ако съмъ министъръ на земедѣлието, да търпя това безобразие, този скандалъ, да ми се отнеме водното отдѣление! Казвамъ и на моя уважаемъ приятелъ отъ сѣда г-нъ Аврамовъ: не бихъ стоялъ нито една минута въ Министерството на жельзницитъ, ако, вътрѣшната конституцията и решението на великото Народно събрание въ Търново отъ 1911 г., ми се отнеме Дирекцията за постройка на жельзници, защото съмъ билъ по-малко достоенъ отъ министъра на благоустройството! Но Главната дирекция на строежитъ осакатява и Министерството на благоустройството, подкопава и министъра на благоустройството, защото и това министерство става безпредметно, сакато министерство. Тукъ нѣма никаква друга сериозна работа, извънъ това, че има дирекция за строежи. Режмътъ, който е установенъ отъ наредбата-законъ за Главната дирекция на строежитъ, е противоконституционенъ. Всички ученици отъ трети и пети класъ въ България, както и всички студенти отъ Университета знаятъ — може тукъ да спори този или онзи, но тѣзи въпроси сж вънъ отъ всѣко съмнение, тѣ сж обсъждани въ великото Народно събрание и по тѣхъ нѣма никакъв споръ — че не може да има кредити за държавни нужди и приходи за покриването имъ, безъ тѣ да минатъ презъ Народното събрание. Фактъ е, че правителството си позволява това, което е не позволено и което е една подигравка съ Камарата. Да го знае и помни г-нъ Божиловъ! Азъ не съмъ очаквалъ отъ него това. Азъ знаехъ неговото мнение, и неговите думи подсказваха, че бюджетътъ на Дирекцията на строежитъ ще бжде внесенъ въ Народното събрание. Затова азъ му подадохъ питне — не да го шиканирамъ, а за да го улесня. Обаче надви осѣта Кюсевиановъ-Ганевъ и той се подчини.

Председател Стойчо Мошановъ: Оставете това!

Григоръ Василевъ: Внася се сега законопроектъ за промѣни презъ идущата година. А за тази година — било що било! Да минемъ този милиардъ безотчетно! Ето това е

една подигравка, една гавра съ Парламента. Вие като чиновници нѣмахте право да я направите. Ние не сме я заслужили. Ние показахме много добра воля, ние гласувахме милиарди съ акламации. Азъ ще гласувамъ всѣки бюджетъ, какъвто и да е, за постройкы, стига да е полезенъ. Поставямъ, обаче, две условия: дайте ни програмата и дайте ни сумата! Ще ги гласувамъ съ сжщата радостъ, както гласувахъ кредити за Министерството на земедѣлието и за Министерството на войната. Азъ не се боя да казвамъ на българския народъ, че той ще бжде облаганъ, че ще плаща данѣци, за да издържа своята държава и да създава своя прогресъ. Но тази игра на парламентъ, да ни правите паравенъ на вашитѣ нечисти дѣла, да не позволявате моята дума да излѣзе вънъ отъ стенитъ на тази Камара, да ми забранявате да дамъ отчетъ на моитѣ избиратели, да ме малтретирайте като нѣкой робъ, като въ нѣкой протекторатъ — това е едно дѣло не позволено, това е едно дѣло дръзко, това е едно дѣло, авторитѣ на което ще понесатъ своитѣ отговорности.

Г-да народни представители! Азъ завършвамъ. Отдѣленето за водитѣ при Министерството на земедѣлието има своя пълненъ и изученъ планъ за напояване въ България. Напраздно се критикува отъ тази трибуна. Всички изучавания сж направени. Тази година ние трѣбваше да вложимъ 100-200 милиона въ практически мѣроприятия, проучени въ течение на 20 години. Нищо не знаятъ за това въ Министерството на благоустройството. Всичко се знае въ Министерството на земедѣлието. И на туй отгоре имаме компетентнитѣ мнения на чужденци — англичани, италиянци, германци, французи, които сж хвърлили погледъ върху тия изучавания.

Не се правятъ, обаче, никакви водни строежи, а се създава едно второ отдѣление за водитѣ, свършено негодно и неудобно никому, за да получаватъ заплати и да си клатятъ краката. Никаква работа не се върши за напояването, а се създаватъ излишни чиновнически мѣста въ едно време, когато на много мѣста въ България селянитѣ гладуватъ.

Петко Стояновъ: И се пишатъ статии въ в. „Днесъ“!

Григоръ Василевъ: Статии, реклами, фотографии и пр. на малки и голѣми групи, семейства, жени, дѣщери — всичко това пштува и се разправя за него.

Председател Стойчо Мошановъ: (Звъни) Оставете тия работи.

Григоръ Василевъ: Много милиони се изразходватъ за ротативни машини, обаче фактически работа не се върши. Главната дирекция на строежитъ, като изглежда сумитѣ на Министерството на земедѣлието, не му позволява да работи. И тази година ще бжде безработна година, ще бжде бездѣлническа година. Милиони се даватъ, работа не се върши. И Дирекцията на жельзницитѣ е осакатена. Най-големитѣ български майстори, хора съ европейско име, почтени и уважавани, като инженеръ Морфовъ, като инженеръ Данчовъ, сж елиминирани. Неотдавна Морфовъ държа една много хубава беседа въ Икономическото дружество, и азъ бихъ молилъ г-да народнитѣ представители да я прочетатъ, за да видятъ какви дѣлобози и умни нѣща знае и казва този нашъ заслужилъ строител по жельзопътното дѣло. Дирекцията на жельзницитѣ е парализирана. Въ Дирекцията на строежитъ сега се учатъ да бръснатъ, сега се учатъ да правятъ жельзници, когато българската държава построи близо три хиляди километра жельзници, а жельзницитѣ призежавани отъ чужди компании у насъ, направи държавни. Известно ни е какво направи на времето Каравеловъ и въ 1908 г. Лянчевъ.

— Не може така да се вършатъ работитѣ. Това го нѣма въ никоя страна. Това е само единъ актъ на невежество, единъ актъ на произволъ въ едно безправно време — нищо друго. Така и Министерството на земедѣлието страда. Въмѣсто министърътъ на благоустройството да се прибере въ своитѣ рамки и да си гледа своята работа, да заслужи похвалата и на народъ, и на Парламентъ, той се занимава какъ да посѣга на другитѣ министерства.

Г-да народни представители! Нѣмамъ възможностъ да говоря. Не съмъ уморенъ, но съмъ съ недобро здраве. Завършвамъ съ една дума: тази подигравка съ Парламента не сме я заслужили. Азъ я отхвърлямъ отъ дѣлото на сърдцето си. Ние не сме очаквали по такъвъ начинъ, следъ като се гласува отъ Министерския съветъ и публикува въ „Държавенъ вестникъ“ бюджетътъ на Главната дирекция на строежитъ, да се внесе тукъ законопроектъ за една

промѣна въ наредбата-законъ за тази дирекция; съ две думи, като се оставятъ въ нея всички смѣстени постановления. Вземете си бележка. Вие нѣмате право съзнателно и злоумишлено съ закони да тъпчете конституцията. Не може да прилагате постановления, които ѝ противоречатъ.

Ала вие казвате: чакайте малко, още нѣма конституция! Конституцията вече я има, само че не я виждате. Конституцията е въ София. Свободата е въ София. И българското бъдеще е въ София. Чиновниците не го виждатъ. Тѣ ще го видятъ скоро. (Ръкоплѣскания отъ лѣво)

Председател Стойчо-Мошановъ: Има думата народниятъ представител г-нъ Димитъръ Търкалановъ.

Димитъръ Търкалановъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Азъ трѣбва да кажа, че все пакъ съмъ малко нѣщо доволенъ, защото моето питане до министър-председателя отъ 7 мартъ т. г. намѣри известенъ отзвукъ въ този законопроектъ, който, разбира се, веднага още трѣбва да заявя, е съвършено непъленъ и азъ за него нѣма да гласувамъ. Азъ питахъ г-нъ министър-председателя на 7 мартъ: „Вие презъ м. мартъ, споредъ пресата, сте гласували бюджета на Главната дирекция на строежитъ; считате ли, г-нъ министър-председателю, че това е единъ законенъ и конституционенъ актъ?“

Иванъ Петровъ: Нали Петко Стояновъ направил интерпелация?

Димитъръ Търкалановъ: Г-нъ Петровъ! Азъ имамъ свой погледъ и свое мнение по въпроситъ, така че не е нужно да ме отправяте къмъ други лица.

Иванъ Петровъ: Г-нъ Петко Стояновъ прстендира, че той е предизвикалъ тоя въпросъ.

Димитъръ Търкалановъ: Г-да народни представители! Въпросътъ за Главната дирекция на строежитъ, която има вече свой бюджетъ, не е свързанъ отъ тази трибуна и нѣма да слѣзе. Той и съ внесения законопроектъ нѣма да бѣде разрешенъ.

Иванъ Момчиловъ: Като се занимаваме съ други работи!

Димитъръ Търкалановъ: Нѣма да бѣде решенъ, г-нъ Момчиловъ, дотогава, докогато тази Дирекция не бѣде реформирована и докогато съответнитъ служби не отидатъ къмъ съответнитъ министерства. Това е основната мисль на г-нъ Петко Стояновъ, която азъ поддържамъ и която е обща мисль на цѣлия Парламентъ.

Г-да народни представители! Ние не възбуждаме споръ. Ние искаме да направимъ нѣщо, което е рационално и което е удобно за българския бюджетъ, за българското стопанство и за интереситъ на българския народъ. Това искаме да направимъ.

Интересно е наистина, г-да народни представители, че Министерството на благоустройството отъ 2-3 години приема разни служби, приема много служби. Азъ си спомнямъ, когато господата отъ тази страна (Сочи въ дѣсно) говорѣха, че вече малко по малко Министерството на земедѣлието се изпразвало. И действително така бѣше при бившия министъръ на земедѣлието г-нъ Банковъ. Не стигаеше това, но вие си спомняте, че преди две години отъ Главната дирекция на желѣзницитъ бѣше прехвърлена къмъ Министерството на благоустройството и службата за автомобилни съобщения. Всичко това правѣше впечатление не само на насъ, които сме тука сега, но и на обикновенния гражданинъ. Министерството на благоустройството въ своя старъ видъ, въ старото си състояние имаше много голѣми задачи. Ако то е отговорило на тия задачи, ние трѣбва да бѣдемъ доволни. Но ако то не е отговорило на тия задачи и въпрѣки това приема нови служби по силата на възможноститъ на министра въ момента, очевидно е, че то нѣма да задоволи нуждитъ, задоволяването на които е задача на тия нови служби, които то иска да вземе въ своето ведомство, за да ги устройва.

Г-да народни представители! По поводъ на интерпелацията на проф. Петко Стояновъ азъ имамъ тукъ възможностъ да говоря по въпроса, който е сложенъ днесъ на дневенъ редъ. Сега пакъ взехъ думата, за да говоря точно за онова, за което преди малко се говори отъ тая трибуна — за възможността на министра на благоустройството да предлага въ Министерския съветъ и Министерскиятъ съветъ да решава да се измѣнява бюджетътъ, който Народното събрание е гласувало. Това не може да

се допусне. И тукъ азъ искамъ да открия една малка скоба. Защо е необходимо ние да се заблуждаваме — не зная дали не казахъ голѣма дума? Азъ не желая да оскърбявамъ никого. Винаги съмъ говорилъ отъ тая трибуна почтено, чистосърдечно и добросъвестно. Та защо е необходимо, следъ като ние гласуваме единъ бюджетъ, Министерскиятъ съветъ, по докладъ на единъ министъръ, да го промѣня? Това не може да бѣде.

Въ моето питане отъ 7 мартъ азъ казахъ, че бюджетътъ на Главната дирекция на строежитъ, който се основава на редовнитъ приходи по бюджета на държавата, трѣбва да лежи върху една програма за държавни постройки, която трѣбва да бѣде изнесена предъ народното представителство, а чрезъ него — предъ българския народъ. Това искахъ да кажа. Но понеже нѣма да имамъ възможностъ да говоря по законопроекта за 770-милионния кредитъ за строежи, който иде, искамъ да бѣда малко по-обширенъ тукъ и да засѣгна въпроса за строежитъ, които въ този моментъ се вършатъ отъ Министерството на благоустройството, отъ Дирекцията на строежитъ, и за които се иска тоя кредитъ. Азъ нѣма да говоря специално по тоя кредитъ, но искамъ да проследя политиката на Министерството на благоустройството.

Г-да народни представители! Най-напредъ трѣбва да подчертая една мисль, която съмъ поддържалъ тукъ отдавна, която поддържамъ и въ тоя моментъ: Главната дирекция на строежитъ трѣбва да се реформира, службитъ трѣбва да си отидатъ по мѣстата. Ще почна съ отдѣленieto за водитѣ.

Преди малко вие слушахте тукъ единъ народенъ представител, който ви говори за чл. 21 отъ наредбата-законъ за Главната дирекция на строежитъ. Обадохъ се тогава и азъ, и сега отъ трибуната пакъ заявявамъ: текстътъ на чл. 21 въобще наредбата-законъ, която засѣга тая материя, е изтѣрбушена, тя е ликвидирана. Сега имаме две служби за водитѣ въ България. А това е неопустимо. Прави ми особено впечатление, че г-нъ министърътъ на благоустройството, който е отъ стара школа — отъ школата отъ 19 май — вмѣсто да обединява, разединява. Правителството отъ 19 май направи отъ 16 окръга 7 области, направи и много съкращения на общини. А какво става сега? Имамъ две служби по водитѣ, вмѣсто една. Това не е било въ програмата на тия, на които г-нъ министърътъ тогава сътрудничесе.

А какво въ сжщностъ бѣше онова, което той заварил? То бѣше хубаво, то бѣше сериозно, то бѣше целесъобразно. Не току-тъй, г-да народни представители, отдѣленieto за водитѣ работѣше при Министерството на земедѣлието. Азъ си спомнямъ всички проекти за голѣми строежи, които сж минали и за които преди малко ви говори отъ това мѣсто г-нъ Рашко Маджаровъ. Спомнямъ си проектитъ на г-нъ Димитъръ Христовъ отъ 1927 и 1928 г. за голѣми водни строежи: за оросяването на тракийското поле чрезъ баражъ на Мжтивиръ, после за баражъ на Тополница. Това бѣха действително голѣми, сериозни проекти. Тѣ не бѣха осъществени. Това е било въпросъ на политика, на управление — не зная.

Въпросътъ за оросяването, споредъ мене, е неразривно свързанъ съ българското земедѣлие, съ българското национално стопанство. Вие не можете да го отдѣлите отъ тамъ и да го дадете въ една чисто техническа служба: вземете вие, инженери, и строите! Какво ще строятъ? Тѣ може да сж добри инженери, може да строятъ добре, обаче трѣбва да се координиратъ тѣхнитъ усилия и тѣхната деятельность за водни строежи съ нуждитъ на българското земедѣлие. Очевидно е, че тая служба е неразривно, нераздѣлно свързана съ политиката, която ще се провежда отъ Министерството на земедѣлието. Това е съвършено ясно. И азъ не зная, защо е било необходимо да се отнема отдѣленieto за водитѣ отъ Министерството на земедѣлието и да се прехвърля въ специалната служба на инженеритъ.

Г-да народни представители! Азъ имамъ тукъ много данни. Нѣма да си служа съ цитати, но мога да ви кажа, че съ бюджета на Главната дирекция на строежитъ за 1939 г., който г-нъ министъръ Ганевъ не ни предлага за ревизия, но трѣбва да ни го предложи — и той сигурно ще ни го предложи тукъ за гласуване, убеденъ съмъ въ това, азъ го уважавамъ като личностъ — се увеличава безцелно персональтъ въ отдѣленieto за водитѣ съ около 70-80 души, като сж предвидени нови служби. На кого сж нуждни тия служби? Предвидено е едно ново бюро за проучвания. Такова бюро, за проучвания, г-нъ министре, има и при Министерството на земедѣлието по си-

лата на бюджета на това министерство, който ние гласувахме, и по силата на компромиса, който направихте въ бюджетарната комисия, да стане прехвърляне на част от отделението за водител към Министерството на земеделието. Ами ние имаме принципно становище, че службите трябва по възможност да се намаляват. Не можете Вие да проучвате работи, които се проучват на друго място. Кажете, ако е необходимо за някои лица да отегчавате товара на бюджета, ще обсъдим, ще видим. Тия двойни разходи не са необходими. Ние мъчително ги понасяме. Тъ са разходи излишни. Тъ са разходи, без които може. За една и съща работа се правят разходи едновременно от Министерството на земеделието и от Главната дирекция на строежите. Аз не искам да бъда голословен. Ето, на стр. 39 от бюджета на Главната дирекция на строежите има отдел VIII — „Водни строежи: началникът на отделение, инспектор-инженер“ и пр.; след това идва „Бюро проучвания“, каквото бюро има и въ Министерството на земеделието.

Очевидно е, че тук не вървим въ един път на икономии и на координирана дейтелност. По тая въпрос аз тук говорих, г-да народни представители, при разискванията по интерпелацията на г-н Петко Стоянов. Аз съм съгласен съ г-н Ганев и съ г-да министрите, съ Министерския съвет, за една координация. Аз от личен опит зная, че трябва координация въ строежите. Но всичко това може да стане, г-да народни представители, чрез една комисия от 4-5 души представители на съответните служби от отделните министерства: директорът или началникът на строежите въ железниците; директорът или началникът на строежите въ Министерството на земеделието и директорът или началникът на строежите на пътищата и съобщенията въ Министерството на благоустройството — тъ ще координират. Защото действително много печални работи са наблюдавани въ нашата обществено. Стотици хиляди и милиони левове се пропиляха въ Софийската община. Прави се паваж: поставят се тротоари и бордюри, а след това се разкопава и се прави канализация! Прави се паваж: поставят се тротоари и бордюри, а след това се разкопава, за да се поставят водопроводни тръби! И така върви безкрай! Това, очевидно, е резултат на липсата на координация въ строежите.

Не зная, слушал съм, че на Запад, където хората мислят по-другояче, преди да се извършат известни строежи и постройките над земята, благоустройва се всичко под земята. Това е координация. Но, г-н министре на благоустройството, съвършено не е оправдано създаването на Дирекцията на строежите, работата на която не е от Вашата компетентност. Вие нямате хабър от строеж на железници и от водни строежи. Тази работа за мене е толкова ясна, колкото е ясно, че сега стоя на тая трибуна.

Г-да народни представители! Аз имам тук едни сведения. В „Днес“ напечата една статия, въ която се аргументира прехвърлянето на отделението за водител към Дирекцията на строежите съ това, че били пропиляни и заровени въ българската земя много милиони лева. Това беше статия на един инженер, инспектор въ Дирекцията на строежите.

Аз нито съм защитник на никого, нито искам да педирам никаква кауза, обаче аргументацията на тая г-н инженер — да ме извини — е съвършено неоснователна. Аз имам други данни. Зная грешките на нашата техника. Говорил съм и винаги ще говоря, г-да народни представители, за тъзи грешки. Аз съм длъжен да бъда обективен. И понеже съм длъжен да бъда обективен, трябва да ви кажа, че действително българската техника, покрай многото грешки, е направила и много нещо хубаво. Всичките тъзи отводнявания покрай Дунава са допринесли, безспорно, много за увеличаване доходността на българското стопанство. Вие много добре знаете тия постижения на българската техника. Това е било работа все на отделението за водител при Министерството на земеделието.

Друг ще защити по-добре от мене отделението за водител. Аз въ този момент само съм длъжен да заявя, че чрез подставени лица и чрез инспирирани статии, въ които се аргументира една реформа, която не може да се одобри от българския народ, няма да се постигне резултат. Няма да се постигне резултат и от тая статия. Г-н министър Ганев знае за коя статия се касае, знае за кое лице се касае. Смятам, че усилията са напразни. Няма защо да се правят. Аз стоя на едно становище,

което е становище на всички от ляво и дясно, на цялия Парламент. Пък и г-н Ганев е добър българин, за да може да го разбере. Ето, фактът, че той внесе законопроекта, по силата на който иска бюджетът на Главната дирекция на строежите да се гласува от вас, г-да народни представители, говори много. Няма защо и по отношение на отделението за водител да бъде така упорит — извинявам се, ако приказката е силна — а чисто и просто той или Министерският съвет да внесе един законопроект, по силата на който цялото отделение за водител да си отиде към Министерството на земеделието, тъй както е било досега.

Аз искам да се спра, г-да народни представители, съ няколко думи и на другата служба, която е отнета от Министерството на железниците и присъединена към Главната дирекция на строежите — железнопътните строежи. Г-н Маджаров е компетентен по тия въпроси. Той е бил ръководител на тая служба. Той ви каза много работи. Какво има да кажа аз по тая въпрос?

Г-да народни представители! Мене ми е чудно, как може да се отдели експлоатацията на железниците от строежа им. Това обикновеният човешки разум, г-да народни представители, не може да го допусне. Където се експлоатират, където се управлява, където се стопанисва, там ще бъде и строежът. Вие сега какво искате? Предлагате ни едно изменение въ наредбата-закон за Главната дирекция на строежите въ смисъл да гласуваме ние бюджета ѝ. Бюджетът ѝ, обаче, не е внесен тук, а е гласуван от Министерския съвет. Аз се надявам, че ще бъде внесен и тук да го прегледаме. Но веднага след тая законопроект, който днес разискваме, иде друг законопроект, съ който се искат 770 милиона лева кредит! Мене ми се струва, г-да народни представители — дано да гръща — че ако не би бил нужен тая кредит, който трябва да мине през Парламента, г-н министърът на благоустройството нямаше да внесе разглеждания днес законопроект. Аз така мисля. Обаче той ни дава основание и повод да направим една критика и да изкажем нашето мнение.

Наредбата-закон за Главната дирекция на строежите дойде на 28 април 1938 г. и възбуди много негодувания. Най-напред, г-да народни представители, тя възбуди негодувание въ сръдитъ на техниците въ България и въ много компетентни лица. Вие сте слушали за тъх, вие ги знаете. Мене ми е чудно, че г-н Ганев не можа да координира своята работа съ една обща политика, съ усилията на своите колеги. Като говоря по този законопроект тук, аз съм длъжен да заявя, че г-н Ганев е въ пълня конфликт съ своите колеги. Очевидно, той не мисли еднакво съ своите колеги, съ техниците въ България. Г-да народни представители! Въ София, за която преди малко приказва г-н Григоръ Василев, станала два избора за управа на Инженерно-архитектната камара и на Българското инженерно-архитектно дружество, но г-н министърът ги отблъска. Той насрочи нови избори, но и тъ дадохме същия резултат. Очевидно е, че техниците не бяха въ паралел съ министъра. Аз смятам, че тая политика е погрешна, че тя трябва да бъде коригирана.

Доичо Узуноз: Известно е това.

Димитър Търканов: То не е известно.

Г-да народни представители! Въпросът, по който ние разискваме, далеч няма да се разреши съ законопроекта, който ни е предложен. Ние искаме да установим един друг ред, при който Парламентът да бъде зачитан и слушан. Аз не зная кому е нужно и защо да не можем да бъдем чути и разбрани. Аз казах и по-рано, когато говорих по интерпелацията: дайте бюджетния проект на Дирекцията на строежите, ние ще го гласуваме, като направим може би някои корекции, ако можем да ги направим и ако ни слушат. Но защо е необходимо да искате от нас да ви гласуваме сръдства, които ние трябва да намърим, които ние трябва да поискаме и за които ние носим отговорност? Това беше моя теза. Това беше тезата и на моите другари, които говориха тук. Ние бърхаме толкова добросъвестни и чистосърдечни да не кажем нищо повече от това, което сме мислили и което е въ интереса на българския народ и на българската държава.

Ще завърша съ едно пожелание. Аз чакам Министерския съвет, който има свое становище, за което не мога да говоря нищо — ще го положим на ново разискване — да изработи един нов законопроект, по

силата на който всички служби от тая дирекция да се върнат по министерствата, където сж били. Азъ се надъвамъ, че това ще стане, защото това се иска и от Парламента, и от българския народъ.

(Председателското място заема подпредседателътъ Димитъръ Пешевъ.)

Г-да народни представители! Строежитъ на пътища, строежитъ на железници, строежитъ по водитъ сж голъми строежи, които ангажиратъ българското национално стопанство. Това не сж обикновени строежи. Това сж строежи, които утре може да дадатъ и лоши резултати, за които ние ще носимъ отговорността. Азъ не желая да оскърбя, да уязвя, да обидя никого, но искамъ да изпълня моя дългъ. Моля ви се, недейте прави опити, които очевидно ще бждатъ безъ резултатъ, които ще нашърбятъ националната доходност, националната мощъ и националното стопанство. Вървете по единъ пътъ, за който е доказано, че е правъ пътъ. Недейте прави опити. Опити правъ единъ бившъ мой приятелъ — Петъръ Тодоровъ. Какви опити правъ той? Вадъше закони съ талиги и въ края на краищата отъ тия закони излъзе нищо и половина. Миналото ни е дало опитъ. То е трагирало, то е установило единъ пътъ. Вървете по този пътъ. Ако има нъщо лошо въ този пътъ, внесете законопроектъ да го измънимъ. Ние имаме достатъчно разумъ и съзнание, за да сме съгласни всички помежду си като добри българи. Обаче да правите експерименти и да се учите да бръснете на чужда глава — тази работа не ви препоръчвамъ. Тя е мъчителна. Азъ не искамъ никому да чета нотации и лекции, но мене ми е мъчно като виждамъ да се правятъ експерименти, които сж очевидно въ вреда, въ ущърбъ на българското стопанство.

Г-да народни представители! Съ тия думи азъ завършвамъ. Обичамъ българскитъ техници — въ тѣхната срѣда е и г-нъ Ганевъ — но тѣ не бива да гледатъ презъ офъзи очила, презъ които може да се вижда всичко вършено въ миналото като нъщо лошо, нъщо добро. Обратното е. Това, което е днесъ България, то е дѣло преди всичко на българската техника. Тя е изпълнила честно и почтено своитъ задължения. По този пътъ вървете, г-нъ Ганевъ! По този пътъ вървете, г-да техници въ България, и тогава вне, безспорно, ще постигнете голъми резултати, които ще бждатъ приносъ за българската национална култура. (Ржкоплѣскания отъ дѣво)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Давамъ 10 минути отидхъ.

(Следъ отидха)

Председателъ Стойчо Мошановъ: (Звъни) Заседанието продължава.

Г-да народни представители! Постановило е законодателно предложение за свикване парламентарни комисии на заседание между първата и втората редовни сесии на XXIV-то обикновено Народно събрание. Ще ви се раздаде.

Има думата г-нъ министърътъ на общественитъ сгради, пътищата и благоустройството.

Министъръ Спасъ Ганевъ: (Отъ трибуната, посрещнатъ съ продължителни ржкоплѣскания отъ дѣсно и центъра) Г-да народни представители! Азъ не предполагамъ, че по поводъ законопроекта за измънение на чл. 6 отъ наредбата-законъ за Главната дирекция на строежитъ ще се развиятъ пакъ обширни разисквания, каквито винаги се развиватъ, когато се докосне за нъщо до Министерството на благоустройството. Внесохъ този законопроектъ съ искреното желание да се създаде по-голъмия въпросъ за строежитъ въ нашата страна едно искрено сътрудничество между правителство и народно представителство. (Ржкоплѣскания отъ дѣсно и центъра)

Ще трѣбва да направя нѣколко бележки по изнесеното отъ ораторитъ. Ще почна съ последния.

Г-нъ Търкалановъ заяви, че той се съмнявалъ, какво ако не билъ належанъ законопроектътъ за заемъ отъ 770.000.000 л. отъ Б. з. к. банка, едва ли сѣмъ щѣлъ да внесе този законопроектъ за измънение на чл. 6 отъ наредбата-законъ за Дирекцията на строежитъ. Г-нъ Търкалановъ знае много добре моето заявление въ комисията, когато се разглеждаше бюджетътъ на Министерството на благоустройството. Той сѣщиятъ трѣбва да знае добре и онова, което казахъ въ Народното събрание по поводъ разискванията по сѣщия бюджетъ. Азъ ще прочета стенограмата. Тия мои думи предшествуватъ и интерпелацията на г-нъ Петко Стояновъ и въобще всички ония разисквания за конституционността или неконституционността на

наредбата-законъ за Главната дирекция на строежитъ. Дословно азъ заявихъ: (Чете) „Азъ заявихъ въ комисията, заявявамъ го и тукъ: сѣталъ сѣмъ, че този начинъ на уреждане работата, който е вписанъ въ този законъ, с билъ може би умѣстенъ за времето и за задачитъ, които сж били поставени тогава. Нѣма да бжда далечъ отъ изказанитъ мнения, това недвусмислено го казвамъ: ще се потърси начинъ да се съобрази въ бждеще наредбата-законъ съ изказанитъ мнения, но ние днесъ се намираме при това положение и ще трѣбва да работимъ тѣй, както е създаденъ законътъ“.

Това сж моитъ думи. Тая е моята декларация въ Народното събрание, и върѣнъ на тая декларация азъ внесохъ законопроекта за измънение на чл. 6. Внесохъ го не да се създаватъ атаки, както вече казахъ, а го внесохъ за да се създаде унисонъ въ работата по голъмия въпросъ за строежитъ, които ползватъ стопанството на нашата страна.

Г-нъ Търкалановъ и г-нъ проф. Петко Стояновъ подигнаха въпросъ за програмата. Азъ бихъ ги помолилъ да се пороватъ въ които щатъ бюджети, за да видятъ дали ще намѣрятъ нѣкъде да е казано къде кой мостъ ще се строи, кое парче шосе ще се прави, коя подпорна стена ще се прави и кое кантонно здание ще се строи. Съ това, никога не се е занимавало Народното събрание. По тия въпроси сж давани пояснения въ комисията и въ Народното събрание. И азъ, безъ да бжда подканенъ, се счетовъ за дълженъ и още въ първата извънредна сесия надълго изложихъ онова, което е правено отъ Министерството на благоустройството специално по строежитъ презъ онова време, когато нѣмахме Народно събрание, считайки, че свиканото Народно събрание трѣбва да знае за извършеното до тая дата, да има ясна представа за него и да може да го подложи на критика. Азъ твърде ясно и категорично — това може, да се намѣри въ дневницитъ — изразихъ въ главнитъ черти програмата, която се следва, кои нужди се задоволяватъ най-напредъ, къмъ какво се приближава следъ това и въобще точниятъ редъ, който се следва отъ Министерството на благоустройството за задоволяването на нуждитъ.

При все това, за мое учудване, тъкмо отъ ония, които най-много ме критикуватъ тукъ, отъ които най-много се говорори по Министерството на благоустройството, досега азъ не чухъ да кажатъ нито една дума, че това, което се изнася отъ министра на благоустройството като негово програма, не би трѣбвало да бжде тѣй, а трѣбва да бжде тѣй и тѣй коригирано, защото така налагатъ интереситъ на държавата. (Ржкоплѣскания отъ дѣсно и центъра) Ако такава критика бѣше направена, не сѣмъ азъ, който нѣмахме да се изслушамъ, стига да ми се наведатъ убедителни мотиви, а не закачки.

Азъ искамъ да констатирамъ едно, което е важно: каквото и да се внесе тукъ, винаги се повтаря една и сѣща лента. Азъ нѣмамъ за целъ нѣкъ да слагамъ моята лента и да отговарямъ, по сѣщия начинъ, по който сѣмъ отговарялъ досега, и затуй ще бжда кратъкъ.

Г-нъ проф. Стояновъ заяви приблизително това: че съ измъненето на чл. 6 всичко се преобръща съ главата надолу, и че съ втората отъ предлаганитъ нови четири алинеи се минирала устояитъ на Парламента.

Азъ имахъ и при другъ случай възможностъ да цитирамъ закона за българскитъ държавни железници отъ 1929 г., внесенъ отъ г-нъ Рашко Маджаровъ като министъръ на железницитъ. При приемането на този законъ азъ не намѣрихъ никъде въ дневницитъ да е казана една думичка по членове 25 и 26 отъ него, въ смисълъ, че Народното събрание трѣбва да знае въ подробности за какво ще се изразходва всѣки кредитъ. И съ право това не е казано, защото, убеденъ сѣмъ, Народното събрание е схващало, че при строежитъ се иска една по-голъма подвижност, отколкото при всички други материални, веществени разходи. Такова е естеството на работата. Нѣма защо да си затваряме очитъ. И ако още въ 1929 г., когато работитъ протичаха много по-бавно, когато нуждитъ не се налагаха съ такава бързина, както днесъ — и, това е добре известно на г-да народнитъ представители — е станало нужда да се даде много по-голъма свобода на министра на железницитъ, защо днесъ се казва, че свободата, която се дава на Министерския съветъ, била отъ естество да минира устояитъ на Парламента? Явно е защо се казва това. Тогава, преди да обвинявате мене, че съ исканото измънение се минирала устояитъ на Парламента, обикнете въ сѣщия г-нъ Рашко Маджаровъ, който минава тукъ за добъръ парламентаристъ.

Ще ви отнема малко време, за да ви прочета членове 25 и 26 от закона за българските държавни железници, от където съмъ заимствувалъ предлаганото сега изменение.

Чл. 25 гласи: „Бюджетопроектът на Българските държавни железници се приготвя отъ министъра на железниците, пощите и телеграфите, и се внася въ Народното събрание по реда за внасяне бюджета на държавата, но въ съкратена форма, безъ да се дава подразделение по параграфи, като се показватъ общитъ суми на кредититъ по отделнитъ членове. За сведение, къмъ съответнитъ глави на бюджета се прилагатъ обяснителни таблици за разходитъ за персонала и за приходитъ. Народното събрание одобрява бюджетопроекта на Българските държавни железници и пристъпва съ отделенъ законъ“.

Чл. 26: „Презъ упражнението на бюджета, въ случай на нужда, министърът на железниците, пощите и телеграфите може да прехвърля отъ единъ параграфъ въ другъ параграфъ кредитъ отъ една и съща глава, безъ ново гласуване отъ Народното събрание“.

Какво се казва сега въ законопроекта? Че може да се прехвърлятъ суми отъ предвиденитъ кредити за външни разходи, но — за какво? — само за строежитъ и само за машинния инвентаръ, за предназначението въобще на този бюджетъ. Въ никой случай, обаче, не може суми, предназначени за строежитъ, да се дадатъ за облъкло, за канцеларски, за наемъ или за други работи, нѣщо което министърът на железниците, въз основа на правото, дадено му съ закона за железниците, можеше да върши и е вършилъ до миналата година, когато отделението за строежитъ на железнопътни линии бѣше тамъ, както и сега го върши, когато се наложи отъ нуждитъ на Министерството на железниците. Но този законъ за железниците не минира устоитъ на Парламента; минира ги предложениятъ отъ мене законопроектъ, който дава много по-съществени права — и кому? — на Министерския съветъ! Управлението е въпросъ на доверие, г-да. Не можемъ да си затваряме очитъ предъ нуждитъ. Не може за отпускането на една сума отъ 1 милионъ лева или отъ 500 хиляди лева — защото голѣмата сума е за строежи — да се свиква Народното събрание, когато то не заседава. Когато въ миналото е било дадено такова доверие на министъра на железниците, нима днесъ въ малко по-ограниченъ размѣръ не може да бѣде дадено на Министерския съветъ?

Г-нъ Петко Стояновъ, обаче, казва: „Кой ще констатира нуждитъ? Министърът на благоустройството!“ Не азъ, министърът на благоустройството, г-да народни представители, ще констатирамъ нуждитъ. Ще ги констатира управителниятъ съветъ на Дирекцията на строежитъ, за който често пъти се говори съ пренебрежение. А кои участвуватъ въ управителния съветъ на Главната дирекция на строежитъ? Участвуватъ: главниятъ директоръ на строежитъ, главниятъ директоръ на железниците, представител на министъра на финанситъ — висшъ чиновникъ, представител на министъра на земедѣлието, защото той е заинтересуванъ, представител на министъра на войната и началникъ-щаба на войската. Нима можемъ да нѣмаме доверие въ тия хора, и може ли нѣкой да смѣта, че тѣ не могатъ да констатира нуждитъ въ даденъ моментъ и да искатъ, презъ Министерския съветъ или, съответно, когато трѣбва, презъ Народното събрание, тѣ да бждатъ задоволени? Отговорътъ, споредъ мене, е само единъ: въпроситъ се разглеждатъ пристрастно и не съ огледъ на нуждитъ на страната, а съ огледъ на лицата, които предлагатъ тѣхното разрешение. (Ржкоплѣскания отъ дѣсно и центъра)

Не азъ, г-нъ Петко Стояновъ, разрешавамъ въпроситъ; българското правителство ги разрешава. А нито българското правителство може да съществува само за себе си, нито българското Народно събрание може да съществува само за себе си. Тѣ трѣбва да вървятъ рѣка за рѣка. Само тогава ще бѣде спасенъ парламентаризмътъ и ще бѣде осигурено доброто бждене на страната (Ржкоплѣскания отъ дѣсно и центъра)

Азъ съмъ изненаданъ отъ това, че единъ професоръ, който борави съ икономическитъ въпроси, може да счита, че съ разединението на службитъ, съ разхвърлянето имъ ще постигнемъ по-добри резултати, отколкото съ тѣхното събиране. Азъ съжалявамъ, че днесъ тоя професоръ си позволи да заяви, че ставали разхищения. Къде има разхищения? Докажете го съ данни. Отъ тая трибуна никога азъ не съмъ излизалъ да говоря за нѣщо, безъ да посоча цифри. Признавамъ, Народното събрание, вне, г-да народни

представители, имате право да кажете своята дума — кажете я. Но вие нѣмате право така, съ общи приказки само, да хвърляте калъ върху онѣзи, които работятъ години — може би, не по вашето разбиране, но по своето разбиране и по разбирането на мнозина отъ тая Камара — за интереситъ на страната и за стопанския напредѣкъ на държавата. (Ржкоплѣскания отъ дѣсно и центъра)

За да свърша, досѣга съмъ още единъ малѣкъ въпросъ. Г-нъ д-ръ Найденовъ излѣзе тукъ на трибуната и заяви: „Изнесатъ се предъ Народното събрание неистини“. Това не е вѣрно. Азъ и другъ пътъ съмъ ималъ случай да заявя: не съмъ азъ, който мога да лъжа където и да било, още по-малко въ Народното събрание. Г-нъ д-ръ Найденовъ трѣбваше, преди да говори тукъ, да се справи съ даннитъ — ако ги бѣше поискалъ, щѣше да ги получи. Никой не ги е скрилъ. Веднажъ казахъ, че разполагамъ съ даннитъ, но не ги четохъ, за да не губя времето на Народното събрание. Днесъ, обаче, ще ги прочета. (Чете)

„Министерството на външнитъ работи и на изповѣданията съобщава на Министерството на общественитъ сгради, пътищата и благоустройството.

Министерството на външнитъ работи и на изповѣданията съобщава на Министерството на общественитъ сгради, пътищата и благоустройството, по лична молба на г-нъ министъра на общественитъ сгради, пътищата и благоустройството, че по сведения, събрани отъ царската легация въ Брюкселъ, службата за воднитъ строежи въ Белгия е подѣлена между следнитъ три администрации:

1. Министерството на земедѣлието се занимава изобщо съ воднитъ строежи, като то определя планове, констатира нуждитъ и пр.;

2. Министерството на благоустройството се занимава съ водни строежи дотолкова, доколкото тѣ изискватъ по-големи постройки, и

3. ЈР Офисъ де Навигасионъ отъ Лиежъ, който е автономно учреждение, има монопола за воднитъ строежи за цѣла Северозточна Белгия. Последната се определя отъ трижѣлника между Анверсъ, Лиежъ, холандската и германската граници. Презъ тая частъ протича плавателната рѣка Еско, каналътъ Албертъ и въ нея има най-много изпонтени и други водни строежи.

Подробности по уреждане въпроса за воднитъ строежи въ Белгия сж поискани и ще се изпратятъ допълнително, следъ като се получатъ въ министерството“.

Друго писмо (Чете) „Министерство на външнитъ работи и на изповѣданията“ — нумера нѣма да ви цитирамъ, касае се за Унгария. — „Съобщава се отъ царската легация въ Буда-Пеща, че воднитъ строежи въ Унгария се ръководятъ съ министерството на земедѣлието, което има две отделения за водитъ: едно водопроводно, което се занимава съ правнитъ въпроси по използването на водитъ, и другото, техническо, което се занимава съ регулациитъ на рѣкитъ и частнитъ водни строежи. Освенъ тѣзи две служби, миналата година съ специаленъ законъ е създадено бюро за оросяване на голѣмата унгарска равнина, което е отделено отъ Министерството на земедѣлието, като на последното е запазенъ само ограниченъ контролъ. Това бюро, разполагащо съ самостоятеленъ бюджетъ, първата година съ 5 милиона пенгъ, има за цель да проучи ...“ и пр.

Ето какво е въ Румѣния. (Чете) „Чл. 41. Дирекцията на водитъ се занимава съ всички въпроси, стисящи се до водитъ: проучване режима на рѣкитъ; проучване, проектиране и екзекутиране работитъ, отнасящи се до плавателни канали, пресушаване, дренниране, напояване, докарване води, канализация“. Това е отъ закона за организиране на дирекцията за водитъ при министерството на общественитъ работи и съобщенията въ Румѣния, утвърденъ съ указъ отъ 7 май 1936 г.

А ето какво е въ Франция. (Чете) „Въ този законъ сж определени рѣкитъ съ тѣхнитъ пътища, които сж поставени подъ режима на този законъ и по който ще бждатъ извършени корекционни работи съ цель да се предотвратятъ наводненията. Въ чл. 10 сж изброени ведомствата, които сж задължени да прилагатъ постановленията на този законъ“. — Тамъ е поставенъ малко по-другъ въпросъ. Въ чл. 4 на французкия законъ се казва: (Чете) „Планътъ се одобрява съ наредба, издадена отъ държавния съветъ, по докладъ на министъра на общественитъ строежи и следъ вземане мнението на заинтересуванитъ министри“. А въ чл. 30 отъ сѣщия законъ се казва: (Чете) „Министърът на общественитъ строежи познава всички въпроси относно изграждането и използването на водната енергия. Въ границитъ на своитъ права, той взема всички решения ...“

нареждания за всички мѣрки, необходими при приложението и изпълнението на този законъ. Той е натоваренъ, между другото, да осигури:

Приготвянето на административен правилникъ по прилагането на закона;

Изпълнението, въ съгласие съ министъра на земедѣлнето, на нужните проучвания за разпространяване ... и пр.

„Служителитъ и агентитъ на мѣстнитъ служби по водитъ при министерството на земедѣлнето сѫ подчинени на министъра на общественитъ строежи по всички въпроси относно оплодотворяването на водната сила и главно за напътване по исканията на концесии, както и за надзора на тѣзи предприятия.

Чл. 31. Създава се при министерството на общественитъ строежи единъ съвещателен комитетъ, състоящъ се отъ 7 народни представители и 5 сенатори, избрани отъ съответнитъ събрания“ и пр.

Смѣтамъ, че не е необходимо да чета по-нататъкъ други подробности.

Що се отнася до Италия, и тамъ въпросътъ е много ясно разрешенъ съ закона за водитъ, кждето сѫ определени точно функциитъ и е казано кжде какво се намира. На г-нъ д-ръ Найденовъ не му оставаше много, освенъ да поиска този законъ — той се намира и на италиански, и въ преводъ, и въ едното, и въ другото министерство — и да се справи съ него. Употрѣбяването на израза „съобщаване неистини“ оставямъ за негова смѣтка.

Що се отнася до това, че той не могълъ да разпредѣли, кои сѫ голѣми и кои сѫ малки строежи, достатъчно е било за него да се обърне къмъ закона за воднитъ синдикати и щѣше много лесно да разбере кои сѫ голѣми и кои сѫ малки строежи.

Иосифъ Разсукановъ: При това, той е председател на синдикатъ.

Министъръ Спасъ Ганевъ: Въ чл. 5 на този законъ се казва: (Чете) „Главнитъ предприятия по водитъ отъ държавенъ и широкообщественъ характеръ, като: постройка на голѣми язовирове (баражъ-резервоари), главнитъ и разпредѣлителнитъ напонтелни канали, главнитъ отводнителни канали, мѣроприятията по държавнитъ блата и такива за спдавностъ и плавателностъ на рѣкитъ се извършватъ отъ държавата, съгласно закона за фонда за културнитъ мѣроприятия по водитъ и горитъ.

Останалитъ въ по-ограниченъ размѣръ и отъ мѣстентъ характеръ водни мѣроприятия се извършватъ отъ водни синдикати“ — на какъвто единъ, ми се чини, има честта да бжде председател г-нъ д-ръ Найденовъ. Когато се критикуватъ въпроси тукъ, азъ бихъ желалъ да бждатъ тѣ добре проучени и да не търсимъ да ги разграничаваме, като не ги познаваме. Действително, по много въпроси, които се касаятъ до други отдѣли отъ дейността на нашата администрация, може би съмъ невежа и азъ — напр., не разбирамъ отъ медицина — но позволявамъ си да мисля, че все малко разбирамъ отъ техника, следъ като толкова години съмъ работилъ въ нея.

Г-да народни представители! Считахъ за необходимо или, по-право, принуденъ бѣхъ да направя тѣзи бележки. Считаю, че измѣнението на наредбата-законъ, което се прави съ този законопроектъ, споредъ даденитъ отъ мене

недвусмислени обещания въ бюджетарната комисия и въ Народното събрание, при разглеждането на бюджета на Министерството на благоустройството, е отъ интересъ за доброто сътрудничество между правителство и Народно събрание по голѣмитъ въпроси, които се засѣгатъ въ Дирекцията на строежитъ. И увѣренъ съмъ, че Народното събрание не ще откаже да го гласува, защото иначе би значило, че то желае да останемъ тамъ, кждето сме сега. (Продължителни ржкоплѣскания отъ дѣсно и центъра)

Председателъ Стойчо Мошановъ: Ще гласуваме. Тѣзи, които приематъ на първо четене законопроекта за измѣнение на чл. 6 отъ наредбата-законъ за Главната дирекция на строежитъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Г-да народни представители! Предстои ни да определимъ дневния редъ за следващото заседание, което ще се състои утре въ определѣния отъ правилника часъ. Предлагаю следния дневенъ редъ:

1. Одобрение предложението за свикване парламентарнитъ комисии на заседание между първата и втората редовни сесии на XXIV-то обикновено Народно събрание.

2. Второ четене законопроекта за измѣнение на чл. 6 отъ наредбата-законъ за Главната дирекция на строежитъ.

Първо четене законопроектитъ:

3. За отстъпване даромъ на Ботевградското офицерско гарнизонно събрание държавното праздно мѣсто отъ 1635.80 кв. м., находящо се въ гр. Ботевградъ, кварталъ 65.

4. За отстъпване даромъ на Сопотското гарнизонно офицерско събрание държавното праздно мѣсто отъ 354 кв. м., съставляващо парцелъ VI—531 на кварталъ 2 по плана на гр. Сопотъ.

5. За измѣнение и допълнение на закона за държавнитъ привилегии, акцизитъ и патентитъ.

6. За отпускане заемъ отъ Б.з.к. банка въ размѣръ на 770.000.000 л., отъ които 260.000.000 л. подъ гаранция на държавата, за разни държавни и фондови нужди.

7. Второ четене законопроекта за опрощаване на глоби, лихви и неиздѣлжения по фискални и други закони.

8. Одобрение предложението за освобождаване отъ вносно мито и други данѣци и такси на единъ подвиженъ диспансеръ, който ще се внесе отъ Дружеството за борба противъ туберкулозата и преладе на Главната дирекция на народното здраве.

9. Докладъ на прошетарната комисия.

Който приематъ така предложениа дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Димитъръ Гичевъ: Защо законопроектътъ за фискалната амнистия е поставенъ толкова назадъ?

Председателъ Стойчо Мошановъ: Защото законопроектътъ още не е готовъ. Утре, въ 10 ч. сутринта, ще заседава комисията по Министерството на благоустройството. Следъ вдигане на заседанието ще заседава комисията по Министерството на финанситъ, за да разгледа нѣкои допълнителни предложения по законопроекта за фискалната амнистия.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 19 ч. 35 м.)

Председателъ: **СТОЙЧО МОШАНОВЪ**

Подпредседателъ: **ДИМИТЪРЪ ПЕШЕВЪ**

Секретари:

САВА ПОПОВЪ

ЦВѢТКО ПЕТКОВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: **ДОНЧО ДУКОВЪ**